

CULTUURRAAD
voor de
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

Zitting 1976-1977

Nr. 1

HANDELINGEN

Openingsvergadering van dinsdag 19 oktober 1976

INHOUDSOPGAVE

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1976-1977

door de heer J. VAN EYNDE, oudste lid
in jaren, blz. 3.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 3.

BENOEMING VAN HET VAST BUREAU

Sprekers : de heren L. WALTNIEL, K.
BLANCKAERT, H. BOEL, blz. 3.

OPENINGSTOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

blz. 4.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Goedkeuring van de ontwerp-agenda.

Sprekers : de heren G. VAN IN, L. ROM-
BAUT, H. DE CROO, Minister van Na-
tionale Opvoeding, blz. 6.

NIEUW LID VAN DE RAAD, blz. 8.

BOODSCHAPPEN

Samenstelling van de Kamer van Volksver-
tegenwoordigers, van de Senaat, blz. 8.

VERSLAG

Indiening, blz. 8.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 8.

JAARVERSLAG

Indiening, blz. 8.

MOTIE VAN ORDE

Sprekers : de heren M. COPPIETERS, L.
VAN ACKERE, blz. 8.

VRAAG (R.v.O. art. 52) van de heer M. COP-
PIETERS tot de Minister van Nederlandse
Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden
over het invoeren van de nieuwe structuur
in het Koninklijk Conservatorium te Gent,
blz. 9.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M.
COUCKE c.s. betreffende de toekenning van
de weddetoelagen aan sportfunctionarissen
werkzaam in erkende sportcentra die de
sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in
de Nederlandstalige gemeenschap bevoorde-
ren - 13 (B.Z. 1974) - Nrs. 1 tot 6.

Algemene bespreking

Spreker : de heer H. ADRIAENSENS, ver-
slaggever, blz. 12.

MOTIE VAN ORDE

Sprekers : de heren J. VAN ELEWYCK, K.
BLANCKAERT, blz. 13.

↓

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. **COUCKE** c.s. betreffende de toekenning van de weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen - 13 (B.Z. 11974) - Nrs. 1 tot 6.

Voortzetting van de algemene bespreking.

Sprekers : de heren C. VAN ELSSEN, J. VAN ELEWYCK, A. DIEGENANT, Mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 14.

Artikelsgewijze bespreking.

Sprekers : de heren A. DIEGENANT, J. VAN ELEWYCK, blz. 17.

VRAAG OM UITLEG (R.v.O. art. 49) van de heer W. GELDOLF tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de misleidende voorstellingswijze in de TV-uitzending van het BRT-program-

ma Panorama van 23 september 1976 over „Rechtse groeperingen in België”.

Sprekers : de heer W. GELDOLF, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, de heren L. WALTNIEL, M. COPPIETERS, J. VAN EYNDE, blz. 21.

SAMENSTELLING VAN DIE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 28.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 28.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51), blz. 29.

VERZOEKSCRIFTEN

Indiening en verzending, blz. 29.

DE HEER J. VAN EYNDE, voorzitter, oudste lid in jaren.

De heer J. Vandemeulebroucke en mejuffrouw G. Dielens, jongste leden, nemen als voorlopig secretaris plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 14.40 uur.

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1976-1977

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap komt heden van rechtswege bijeen krachtens artikel 6 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden.

Ik verklaar de gewone zitting 1976-1977 voor geopend.

BERICHTEN VAN VERHIN'DERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

M. Coucke, E. Cuvelier, J. Henckens en M. Van Herreweghe, gezondheidsredenen.

M. Babylon, R. Rolins, Jaequemyns en M. Vandewiele, buitenslands.

P. De Vidts, W. Kuijpers, N. Maes, L. Niemegeers, R. Peeters, M. Vandenhove en A. Vlerick, ambtsverplichtingen.

BENOEMING VAN HET VAST BUREAU

DE VOORZITTER : Aan de orde is de benoeming van het vast Bureau.

Het scheidend Bureau was als volgt samengesteld :

Voorzitter : de heer BASCOUR ;

Eerste Ondervoorzitter : de heer Leo VAN-ACKERE ;

Tweede Ondervoorzitter : de heer ROMBAUT ;

Derde Ondervoorzitter : de heer COPPIETERS ;

Vierde Ondervoorzitter : mejuffrouw DEVOS ;

Secretarissen : de heren VAN HOORICK, LINDEMANS, COENS.

Mag ik even herinneren aan artikelen 3, 8, nrs. 1 en 5, en 9 van het Reglement ?

« **Artikel 3** : De Raad benoemt bij afzonderlijke stemming, voor een zitting, zijn voorzitter. Vervolgens benoemt hij, bij stemming op een afzonderlijke lijst, een eerste, een tweede, een derde en een vierde ondervoorzitter en drie secretarissen.

De Raad kan het aantal ondervoorzitters en het aantal secretarissen vermeerderen of verminderen.

Artikel 8, nr. 1 : Alle benoemingen en voordrachten waartoe de Raad overgaat, geschieden bij geheime stemming en bij volstreekte meerderheid.

Wanneer bij de eerste stemming de volstreekte meerderheid niet is behaald, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald en hun kandidaatstelling handhaven.

Artikel 8, nr. 5 : Indien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, worden de kandidaten voor verkozen verklaard.

Artikel 9 : Benoemingen door de Raad te doen uit zijn leden geschieden volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties. »

Ik moet er ook op wijzen, dat bij de opening van de vorige zitting, de Cultuurraad beslist heeft over te gaan tot de integrale benoeming van het vast Bureau. Wij zouden eventueel hetzelfde kunnen doen indien er daarover geen opmerkingen zijn.

Vraagt iemand het woord omtrent de benoeming van het vast Bureau ?

De heer Walt Niel heeft het woord.

DE HEER L. WALTNIEL : Mijnheer de Voorzitter, ik stel de kandidatuur van de heer Bascour als Voorzitter van de Cultuurraad voor.

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer Blanckaert heeft het woord.

DE HEER K. BLANCKAERT : Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor eenvoudige zaken ook eenvoudig op te lossen en daarom de volledige reconductie van het vorig Bureau te aanvaarden, met dien verstande dat de heer Van Hoorick zou vervangen worden door de heer Van Elewyck.

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer Boel heeft het woord.

DE HEER H. BOEL (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, dames en heren, samen met de heer Blanckaert zou ik kunnen zeggen dat onze fractie eveneens akkoord gaat om eenvoudige zaken eenvoudig te houden.

Ik wil echter namens de BSP-fractie nogmaals

de aandacht van deze Raad erop vestigen dat, ondanks het feit dat wij de sterkste partij zijn in Wallonië en de tweede sterkste in Vlaanderen, wij stelselmatig geweerd worden van het voorzitterschap zowel in de Kamer, de Senaat, de Conseil Culturel de la Communauté Culturelle Française als in de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

Om nu te komen tot het specifieke voorzitterschap van deze Raad wens ik te zeggen dat wij het toekomstig voorzitterschap, dat zal waarschijnlijk Mijnheer Bascour worden, niet kunnen toeuichen en ik kan u onmiddellijk zeggen waarom. Wij zijn nog altijd de bittere ervaring met het luiden van de **alarmbel** in deze Raad niet vergeten. Wij zullen dan ook met het nodige wantrouwen in de toekomst de gedragingen van de Voorzitter volgen. **(Applaus bij de leden van de BSP).**

DE VOORZITTER : Is er, rekening houdend met het voorbehoud geformuleerd door de heer Boel, geen verzet tegen de globale herverkiezing van het vast Bureau ? **(Neen) (Applaus op alle banken).**

Ik meen toch dat die globale herverkiezing niet kan plaatshebben vermits ik meen te weten dat de heer Van Hoorick niet meer wenst in aanmerking te komen voor de benoeming tot Secretaris.

DE HEER H. BOEL : Ik stel voor de heer Van Hoorick te vervangen door de heer Van Elewyck.

DE VOORZITTER : Iedereen akkoord ? **(Ja) (Applaus bij alle leden).** Ik constateer de eenstemmigheid van de fracties omtrent de verdeling van de ambten in het vast Bureau.

Daar het aantal kandidaatstellingen voor elk ambt in het Bureau gelijk is aan het aantal te begeven ambten en overeenkomstig artikel 8, nr. 5, van het Reglement, verklaar ik verkozen :

tot Voorzitter van de Raad : de heer J. Bascour **(Applaus op alle banken) ;**

tot Eerste Ondervoorzitter : de heer Leo Vanackere **(Applaus op alle banken) ;**

tot Tweede Ondervoorzitter : de heer L. Rombaut **(Applaus op alle banken) ;**

tot Derde Ondervoorzitter : de heer M. Coppiepers **(Applaus op alle banken) ;**

tot Vierde Ondervoorzitter : mejuffrouw G. Devos **(Applaus op alle banken) ;**

tot Secretarissen : de heren L. Lindemans, J. Van Elewyck en D. Coens **(Applaus op alle banken).**

Het vast Bureau van de Cultuurraad is aldus samengesteld en ik verzoek de voorzitter en twee secretarissen aan het bureau plaats te nemen.

(De heer Van Eynde verlaat de voorzitterszetel. De heer Bascour, Voorzitter, neemt plaats in de voorzitterszetel. De heren Van Elewyck en Coens nemen plaats aan het bureau).

OPENINGSTOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

DE VOORZITTER : Dames en heren, leden van de Cultuurraad, het zou niet billijk zijn als mijn eerste woord in deze raad niet opnieuw een woord van diepe erkentelijkheid was om dit herhaalde blijk van vertrouwen. Ik dank u oprecht en van harte voor deze herverkiezing als voorzitter van het Vlaamse Cultuurparlement. Ik meen hier tevens de gevoelens van dankbaarheid te vertolken van de samen met mij herkozen leden van het Bureau, met wie ik in de voorbije jaren prettig en in goede vriendschap heb mogen samenwerken aan de verdere uitbouw van onze cultuurraad en van de culturele autonomie.

Ik wil ook hartelijk dank zeggen aan de heer Van Eynde, ons oudste lid in jaren, maar zeker niet oud van hart, die deze vergadering heeft voorgezeten en samen met onze jongste collega's de herverkiezing van dit bureau heeft geleid.

Een bijzonder woord van hulde wil ik ook richten tot collega Bert Van Hoorick, die geen kandidaat meer was bij de samenstelling van het bureau. Ik meen de tolk te zijn van alle leden van deze raad als ik hier onze dank uitspreek voor de wijze waarop hij vanaf het ontstaan van de Cultuurraad als lid van het bureau heeft meegewerkt om deze nieuwe instelling uit te bouwen en de culturele autonomie waar te maken. **(Applaus op alle banken).** Collega Van Hoorick, onze dank sluit tevens de wens in van veel geluk in de nog andere nieuwe taken die u wachten.

Dames en heren, het is gebruikelijk in ons Parlement dat de voorzitter bij de aanvang van het zittingsjaar enkele overwegingen van algemene aard ten beste geeft die, volgens hem, tot de politieke actualiteit behoren of de goede werking van de instelling aanbelangen.

Wat de goede werking van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap betreft, beginnen wij alvast met een pluspunt. Aan het einde van de griffiegang van dit gebouw van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft ons secretariaat een definitief onderdak gevonden. De griffier en de ambtenarenstaf wachten er ons op om hun diensten aan te bieden. Ik wil bij deze gelegenheid tevens voorzitter Dequae, de leden van het Bureau en het college van quaestoren van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van harte danken voor de welwillendheid waarmee zij samen met ons naar een oplossing voor dit probleem hebben gezocht.

Dinsdag 26 oktober e.k. om 16 uur worden de lokalen officieel ingehuldigd. Het zal voor het Bureau en de fractievoorzitters van de raad een eer en een genoegen zijn u, collega's, bij die gelegenheid daar te mogen begroeten.

Dames en heren, op een ogenblik dat wij nog nakaarten over de gemeenteraadsverkiezingen zou ik enkele gedachten willen wijden aan het op elkaar inspelen van de decretale wetgever en de overheid in het algemeen aan de ene kant en de gemeente als instrument van cultuurbeleid aan de andere kant. Met andere woorden, is het mogelijk met de hulp van de hogere instanties, onder meer de decretale wetgever, een werkelijk doeltreffend gemeentelijk cultuurbeleid te voeren en te stimuleren en zo ja, op welke terreinen ?

Wat dit onderwerp betreft zit de Cultuurraad evenwel tussen twee stoelen. De Raad kan wel in organieke decreten bepalen onder welke voorwaarden de gemeenten voor hun culturele initiatieven kunnen instaan. Hij kan de gemeenten alsnog in dit opzicht evenwel geen lasten opleggen. Mag ik even herinneren aan het probleem van het bibliotheekdecreet dat nagenoeg sedert het op gang brengen van de culturele autonomie door de genoemde situatie geblokkeerd is. Het parlementair initiatief diende voor het zomerreces een paar voorstellen van resolutie in om het bibliotheekdecreet er eindelijk te kunnen door krijgen. Naar aanleiding van deze initiatieven stel ik de vraag hoelang die toestand nog zal aanslepen. Hoelang nog zullen de gemeenten elke culturele bijdrage die hun van bovenuit zou worden opgelegd kunnen afwentelen ? Het is inderdaad niet met een occasionele resolutie in beide Kamers dat men het conflict gerezen naar aanleiding van het bibliotheekdecreet uit de wereld kan helpen. Een resolutie ter zake zou alleen maar tot een besluit betreffende dat ene ontwerp leiden. Zuiver juridisch zou dan voor zover aan de gemeenten lasten worden opgelegd, voor elk ander gelijkaardig onderwerp door de beide Kamers een nieuwe resolutie moeten worden aangenomen. De indiening van een ontwerp tot wijziging van de wet van 3 juli 1971 waarbij de cultuurraden worden gemachtigd aan de gemeenten lasten op te leggen, schijnt de meest aangewezen weg om tot klare toestanden te komen.

In het licht van wat ik hierna zal zeggen, is deze vaststelling primordiaal. Het probleem stelt zich des te scherper ingevolge de schaalvergroting door de samenvoeging van gemeenten. Nu meer nog dan vroeger is het wenselijk dat de centrale organen de gemeentelijke autonomie meer impulsen en kansen geven. In de nieuwe gemeenten mogen immers geen geografische of maatschappelijke leemten in het cultuurbeleid en in de instrumenten van het culturele leven ontstaan.

De belangstelling en de inspanning van de gemeenten voor dit cultureel leven is enorm belangrijk. Daarom ook ben ik de mening toegedaan dat mijn oproep tot sanering in de verhouding cultuurparlement - gemeente op zijn tijd komt.

Volgens de veelbesproken onlangs door de Nederlandse Regering bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende nota kunst en kunstbeleid moet het beleid zich in grote takken richten op :

- het vrijwaren en overdragen van het natuurlijke en culturele erfgoed tot het vrijwaren van een menswaardig leefklimaat ;
- het scheppen van betere mogelijkheden voor deelneming van alle mensen en groepen van mensen aan de sociale en culturele voorzieningen door ze o.m. cultureel bewust te maken van hun vermogens en door de collectieve voorzieningen daarop af te stemmen ;
- het extra stimuleren in de cultuur van vernieuwingspogingen om een meer leefbare en rechtvaardige maatschappij te realiseren, waarin iedereen op alle gebieden aan zijn trekken komt.

Welnu, de gemeente is de kleinste schaal. Zij is immers de schaal waar het dagelijks behoeft patroon van de bevolking het meest concreet kan worden genoemd en ingevuld.

Omdat de verschillende leefsfereën in het dagelijks leven voortdurend in elkaar overgaan, moeten de gemeenschapsvoorzieningen bij hun oprichting ook zoveel mogelijk onderling in verband worden gebracht. Onderwijs en vorming, woonomgeving en kunstbeleving, opbouwwerk en amateuristische kunstbeoefening zijn voorbeelden van menselijk bezigzijn die op deze schaal effectiever worden als ze onderling op elkaar in kunnen werken.

De overheid moet het ontstaan van samenhangende structuren aan de basis zoveel mogelijk bevorderen. Als voorbeeld van een dergelijk beleid verwijs ik naar het streven om plaatselijke educatieve netwerken van de grond te krijgen. Ik denk hierbij onder meer aan het dichterbij elkaar brengen van bibliotheekwerk, amateuristische kunstbeoefening en vormingswerk.

De verantwoordelijkheid voor het aanbrengen van de nodige samenhang aan de basis kan uitsluitend worden gedragen door de lokale overheid. Zij kent de plaatselijke verhoudingen en de krachten die daar werkzaam zijn.

De centrale overheid moet er bij haar beleid voor zorgen dat enerzijds de invulling aan de basis niet achterblijft bij wat voor de bevolking als minimaal noodzakelijk kan worden beschouwd. Anderzijds moet zij ook ruimte bieden aan de nodige verscheidenheid die rekening houdt met lokale verschillen in behoeften en opvattingen..

Voor het cultuurbeleid houdt dat in, dat de centrale overheid zich niet rechtstreeks moet bemoeien met voorzieningen waarvan het bereik beperkt blijft tot de eigen lokale situatie. Dat neemt o.m. niet weg dat op deze schaal voor de kunsten een duidelijke en herkenbare plaats veilig gesteld moet worden !

Een van de doelstellingen kan zijn de vergroting van de toegankelijkheid en de verbreding van de maatschappelijke werking van de kunsten, ook van de professionele kunst.

De centrale overheid moet daarom, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van de lokale overheden, bevorderen dat kunstenaars en culturele werkers worden ingeschakeld bij verschillende maatschappelijke processen die onder meer op de schaal van de gemeente plaatsvinden.

Die gelegenheid doet zich onder meer voor :

- Bij de bouw en de inrichting van de gebouwde omgeving ;
- bij stadsvernieuwing en stadssanering ;
- bij onderwijs en vormingswerk ;
- bij samenlevingsopbouw en het overig sociaal-cultureel werk ;
- bij communicatie-processen en informatie-overdracht ;
- bij het treffen van voorzieningen voor (open lucht)-recreatie, sport en ontspanning.

Er zijn nog andere deelgebieden waarvoor de lokale overheid een eerste verantwoordelijkheid heeft. Nader op deze thema's ingaan zou ons te ver leiden.

Na al het opgesomde moge ik tot slot andermaal aandringen de weg te effenen waardoor de band tussen cultuurparlement en lokale besturen op het vlak van het stimuleren en de **financiële** inzet van de gemeenten zodra mogelijk zou worden bevestigd.

Met die verwachting voor ogen verklaar ik de raad voor samengesteld.

Hiervan zal worden kennis gegeven aan de Koning, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en de Conseil culturel de la Communauté culturelle française.

(Applaus op alle banken).

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Goedkeuring van de ontwerp-agenda

DE VOORZITTER : Is de Raad het ermede eens dat wij nu onmiddellijk de behandeling aanvatten van de punten die voorkomen op de ontwerp-agenda, zoals deze ons werd toegestuurd ?

DE HEER G. VAN IN : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord.

DE VOORZITTER : Mijnheer Van In, vraagt u het woord in verband met dit voorstel ?

DE HEER G. VAN IN : Natuurlijk, mijnheer de Voorzitter.

DE HEER VOORZITTER: De heer Van In heeft het woord.

DE HEER VAN **IN (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, de Vergadering is gevat door uw vraag om de ontwerp-agenda die aan alle leden vooraf werd overgemaakt, goed te keuren. Maar dan stel ik toch onmiddellijk een vraag.

Namelijk vóór het parlementair reces hebben wij reeds het voorstel van decreet, uitgaande van onze collega Rombaut, waarvan de heer Leemans verslaggever is, en dat namelijk de bedoeling had een samenwerking te bestendigen tussen de Vlaamse universiteiten onder de benaming „Vlaamse interuniversitaire samenwerking”, aan de agenda gezien.

Deze zaak werd vóór het parlementair reces niet besproken. Wij mochten dus normaal verwachten dat tijdens de eerste vergadering na de vakantie dit ontwerp dat, naar mijn bescheiden mening en zonder twijfel ook volgens de mening van de meerderheid van deze Vergadering, de hoogdringendheid moet genieten, aan de agenda zou worden geplaatst.

Mijnheer de Voorzitter, ik kan alleen betreuren dat wij vandaag eens te meer moeten constateren dat dit zo belangrijke ontwerp niet zal worden behandeld en dat wij wellicht opnieuw, misschien wel een jaar uitstel zullen moeten ondergaan in verband met de Vlaamse universitaire samenwerking en dat wij nog steeds moeten wachten op de adviezen om tot een conclusievorming in de schoot van deze Vergadering te komen.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen, vermits u de agenda voor deze namiddag aan de orde brengt en de goedkeuring van de Raad hiervoor vraagt, het nuttig is de vinger op de wonde te leggen en te zeggen dat **zoniet** vandaag toch tijdens de eerstvolgende vergadering dit voorstel van decreet van de heer Rombaut ter bespreking zal worden gelegd. **(Applaus bij de leden van de Volksunie).**

DE VOORZITTER : De heer Rombaut heeft het woord.

DE HEER L. ROMBAUT **(op de tribune)** : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik dank onze collega Van In voor de woorden hier

op deze tribune uitgesproken. Ik sluit mij volledig aan bij zijn bemerkingsen.

Als lid van het Bureau weet ik dat het de bedoeling was van het Bureau het voorstel van decreet dat door mijzelf bij onze Cultuurraad werd ingediend op 9 mei 1974 en dat na zeer grondige — en wij mogen zeggen jarenlange besprekingen — uiteindelijk klaar was om hier in de vorm zoals goedgekeurd door uw Commissie ingediend en voorgelegd te worden voor bespreking en goedkeuring, vandaag als eerste punt aan onze agenda te plaatsen.

Het is mij bekend dat het vandaag van de agenda is afgevoerd omdat op het allerlaatste ogenblik de heer Minister van Nationale Opvoeding gemeend heeft het advies van de Raad van State te moeten aanvragen.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren dit is zijn volstrekte recht, maar ik moet toch betreuren dat die vraag om advies zo laattijdig is gebeurd. De Minister heeft meer dan twee jaar tijd gehad om dit advies te vragen. Ik begrijp dan ook niet waarom dit op het laatste nippertje moest gebeuren. Ik betreur daarenboven dat het moet geschieden buiten ons aller weten op.

Noch de indiener van het voorstel van decreet, ikzelf, noch de Voorzitter van uw Commissie, onze collega Mattheyssens, noch de verslaggever, de heer **Leemans**, noch de leden van de Commissie in haar geheel hadden er kennis van. Het is een zeer spijtige verrassing geweest, niet enkel voor ons, maar zeker en vooral voor al de rectoren van onze universitaire instellingen, zonder enig onderscheid. Inderdaad, zij verwachtten dat vandaag eindelijk die Vlaamse Interuniversitaire Raad zou ingericht worden. Zij hebben ons brieven geschreven waarin zijn verklaarden opgetogen en hoopval uit te kijken naar de goedkeuring van dit decreet.

Hun teleurstelling is ook de onze. (**Applaus bij de leden van de Volksunie en BSP**).

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding heeft het woord.

DE HEER DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is juist dat sedert 1973 door de bevoegde commissie van deze vergadering zeer lang werd gelaboreerd aan dit voorstel van decreet, ingediend door de geachte heer Rombaut. Indiener heeft echter niet zo druk aan de werkzaamheden van de Commissie kunnen deelnemen. Na een eerste advies van de Raad van State over de belangrijkheid van de inhoud van dit decreet, waarin ondermeer het complexe probleem van de bevoegdheid van deze vergadering — en ik alludeer op artikel 59bis

van onze Grondwet — ter sprake was gekomen, heeft bevoegde Commissie van onze **Cultuurraad** een nieuwe versie tot stand gebracht. Deze nieuwe versie verschilde grondig van het ingediende voorstel van decreet, waarover de Raad van State enkele tijd tevoren advies had uitgebracht.

Gelet op de wijzigingen die uit de **commissie**-werkzaamheden tot stand waren gekomen, vond ik het noodzakelijk opnieuw de Raad van State te raadplegen. Ik heb te gepasten tijde, bij brief gericht aan de Voorzitter van deze Vergadering, gevraagd dit te willen doen en gezien ik niet, althans volgens mij, tijdig antwoord had gekregen op dit schrijven, heb ik zelf geoordeeld bij hoogdringendheid, de Raad van State opnieuw advies te moeten vragen over dit voorstel van decreet. In tegenstelling met wat werd gezegd, ben ik ervan overtuigd dat dit de werkzaamheden van onze vergadering niet zal vertragen, ver vandaar, en dat wij, zo nodig geïnspireerd door het advies van de Raad van State, de beste formulering zullen kunnen vinden o.m. inzake de eventuele financiële inspanning die door de universiteiten zou moeten worden geleverd om hun samenwerking gestalte te schenken. Het is evident dat, zelfs indien het voorstel van decreet vandaag op de agenda zou zijn voorgekomen — wat nooit bij mijn weten het geval is geweest — het niet mogelijk zou zijn geweest bij het begin van het huidige academiejaar nieuwe **samenwerkingsvormen** concreet te laten fungeren. Een aantal bijkomende voorwaarden zijn hiervoor onontbeerlijk. Het is niet de bedoeling van de regering om dit voorstel van decreet vertraging te laten ondergaan. Wel draagt de regering bij tot de hoogst mogelijke hoedanigheid van het hier in de Cultuurraad te presteren werk.

DE VOORZITTER : Geachte collega's, ik wens erop te wijzen dat de ontwerp-agenda werd vastgelegd in het Bureau, waarin de heren Van In en Rombaut zitting hebben.

DE HEER G. VAN IN : De bespreking van het voorstel werd weerhouden.. .

DE VOORZITTER : Ik deed navraag en heb hier het door het Bureau behandelde voorstel ter zake voor mij liggen. Naast het voorstel van decreet van de heer Rombaut tot organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking staat er wel duidelijk vermeld : „Onder voorbehoud advies Raad van State gevraagd door Minister van Nationale Opvoeding”.

DE HEER G. VAN IN : Er is geen enkel nieuw element om het advies van de Raad van State te vragen. Het is een louter verdragingsmaneuver.

DE VOORZITTER : Daarover heb ik niet te oordelen.

Collega's, kunnen wij de behandeling van deze ontwerp-agenda aanvatten ? (*Instemming*).

Ik heb ook nog een mededeling te doen.

NIEUW LID VAN DE RAAD

DE VOORZITTER: Dames en heren, op 24 juni 1976 heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers de geloofsbrieven onderzocht van mevrouw PEERAER en haar, ter vervanging van de heer VAN MECHELEN, die ontslagnemend was, uitgeroepen tot lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Op dezelfde datum heeft mevrouw PEERAER de grondwettelijke eed afgelegd en daar zij tot de Nederlandse taalgroep behoort, is zij meteen lid geworden van de Raad.

Mede namens alle leden van de Raad heet ik 'mevrouw PEERAER welkom in deze vergadering.

(*Applaus op alle banken*).

BOODSCHAPPEN

DE VOORZITTER :

- Bij brief van 12 oktober 1976 deelt de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers mede dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers ter vergadering van 12 oktober 1976 voor samengesteld werd verklaard.
- Eveneens bij brief van 12 oktober 1976 deelt de Voorzitter van de Senaat mede dat de Senaat ter vergadering van 12 oktober 1976 voor samengesteld werd verklaard.

VERSLAG

Indiening

DE VOORZITTER : Het volgend verslag werd ingediend :

- Door de heer H. ADRIAENSENS namens de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport over het voorstel van decreet betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen - 13 (B.Z. 1974) - Nr. 6.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending

DE VOORZITTER : Het volgend ontwerp van

decreet werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Ontwerp van decreet houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen in instellingen - 166 (1975-1976) - nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

JAARVERSLAG

Indiening

DE VOORZITTER : Het volgend jaarverslag werd ingediend :

- Tweede jaarverslag van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie, samengesteld voor de Cultuurraad, overeenkomstig het decreet van 25 juli 1975. Het jaarverslag ligt op het Secretariaat van de Cultuurraad ter inzage van de leden.

MOTIE VAN ORDE

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord bij motie van orde.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, ik dank U omdat U mij het woord bij motie van orde hebt verleend. Aangezien de Cultuurraad de volgende maal pas op 16 november zal bijeenkomen, zal inmiddels de Permanente Contactcommissie met de leden van de Staten-Generaal vergaderen. Daarom is aan mijn opmerking een zekere urgentie verbonden.

Door leden van de Tweede Kamer zijn vragen gesteld waaruit zou blijken dat het mis kan lopen met de samenwerking op onderwijsgebied tussen Nederland en Vlaanderen.

Uit vragen van de leden Dees en Van Aardenne, beiden van de V.V.D., ingezonden op 27. augustus van dit jaar, blijkt dat er in het kader van een nadere beschouwing over de werkloosheid onder leraren in het voortgezet onderwijs in Nederland wrevel is ontstaan tegen het feit dat in Zeeuws Vlaanderen de verschillende schoolgemeenschappen in toenemende mate een beroep doen op Belgische leerkrachten.

Anderzijds blijkt uit de vragen van de heren Konings en Hartmeijer, beiden van de P.v.d.A., ingezonden op 20 augustus ll. dat de invoering van schoolgeld voor niet-Belgische ingezetenen, die in België onderwijs volgen, wordt beschouwd als een maatregel die ertoe leidt dat de onderwijs-

systemen binnen de Benelux verder uit elkaar raken.

Het is mij niet bekend, Mijnheer de Voorzitter, of deze aangelegenheden werden of worden besproken in de gemengde Commissie ter uitvoering van het Belgisch-Nederlands Cultureel Verdrag. Ik zou het ten zeerste betreuren als dit niet het geval was en als onze Vlaamse bewindslieden van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur ter zake geen overleg zouden hebben gepleegd met hun collega's in Den Haag.

Ik zou er willen op aandringen dat deze punten alleszins aan de orde zouden komen in de commissie die wij als Cultuurraad samen met de Staten-Generaal hebben opgericht.

Mag ik daarom ten zeerste aandringen dat u deze aangelegenheid ten spoedigste ter sprake zou brengen in de Permanente Contactcommissie ?

Ter staving van deze tussenkomst, mijnheer de Voorzitter, geef ik u de stukken uit de **Staten-Generaal. (Applaus bij de leden van de Volksunie).**

DE VOORZITTER : Mijnheer Coppieters, daar wordt akte van genomen en wij zullen die stukken overleggen aan de leden van de Permanente Contactcommissie.

DE HEER L. VANACKERE : Ik kan de heer Coppieters geruststellen. De eerstvolgende vergadering van de Permanente Contactcommissie is verschoven van oktober naar 19 november. De eerstvolgende vergadering van de Cultuurraad gaat daaraan dus nog vooraf.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

VRAAG (R.v.O. art. 52)

Vraag van de heer M. Coppieters tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het Invoeren van de nieuwe structuur in het Koninklijk Conservatorium te Gent.

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, na één jaar experiment, het schooljaar 75-76, mag gesteld worden dat de „nieuwe structuur” in het Koninklijk Conservatorium te Gent met overhaasting, in grote wanorde en met ontoelaatbare praktijken werd ingevoerd.

Bij de „alternatieve toelatingsprocedure” werd voor drie proeven geen enkele kandidaat geweigerd. Voor de proef notenleer werd een onregelmatige toelating verleend, na deliberatie en openbare bekendmaking.

Na een verlate start op 1 november 1975 verzonden de zgn. optievakken in verwarring en wanorde. Maar ook voor wat betreft de hoofdvakken, werd het schema, opgelegd door het „eindverslag van de Coördinatiecommissie voor de hervorming van het muziekonderwijs” niet gerespecteerd. Bijgevolg kwamen de eerstejaars in de nieuwe structuur bedrogen uit.

Niet alleen gingen honderden lesuren verloren, maar ook verkeerd aangeschaft materieel.

Daarom stelden we graag de volgende vragen :

— Eerste vraag :

Kan de Minister in deze omstandigheden aangaan dat het verlopen schooljaar als experiment wordt beschouwd ? Des te meer daar de oud-leerlingen van de kunsthumaniora van Gent door de directie werden gedwongen de „nieuwe structuur” te volgen, daar waar de „oude structuur” in hetzelfde schooljaar nog werd ingericht.

Behalve de waargenomen wanorde en verspilling ging het invoeren van de nieuwe structuur ook gepaard met duidelijke discriminaties. Erger nog, deze discriminaties worden door de directie officieel gehandhaafd voor het schooljaar 1976-1977.

Feiten :

1. Alle leerlingen die vorig jaar gestart zijn in het nieuw regime te Gent en eveneens te Antwerpen zijn verplicht dit experiment (sic) te blijven volgen.
2. Alle leerlingen, afgestudeerd aan de kunsthumaniora te Gent of te Antwerpen, worden verplicht (sic) de nieuwe structuur te volgen.
3. Vermits het experiment nog geen ingang vond te Brussel, hebben de leerlingen van het Conservatorium te Brussel de keuze tussen de oude structuur (te Brussel) en de nieuwe (elders).

— Tweede vraag :

Mag ik van de Minister in alle duidelijkheid vernemen of deze richtlijnen steunen op ministeriële besluiten en/of circulaire's ? Zo ja, dewelke en van welke data ?

— Derde vraag :

Acht de Minister de te Gent uitgevaardigde en toegepaste regelingen niet in strijd met de

individuele vrijheid en met de vrijheid van onderwijs, gewaarborgd door de Grondwet ? Een andere discriminatie schuilt in het feit dat de leerlingen die na het verlopen schooljaar een le prijs notenleer behaalden in de nieuwe structuur, hiervan geen officieel attest kunnen krijgen. De leerlingen van de oude structuur na het behalen van de hogergenoemde le prijs notenleer, gewapend met dit getuigschrift, kunnen echter kandideren voor een leraarsbetrekking bij muziekacademies.

— Vierde vraag :

Is de Minister niet van oordeel dat hier aan ontoelaatbare discriminatie werd gedaan, althans voor zover en voor zolang de oude structuur niet is afgebouwd ?

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het zal het geachte lid bekend zijn dat de aanleiding tot de herstructurering van het onderwijsprogramma aan de koninklijke muziekconservatoria het gevolg is van de wet van 7 juli 1970 op het hoger onderwijs.

Artikel 16, § 2 van deze wet schrijft voor dat de structuur, het organiek kader en de klassering van het hoger kunstonderwijs bij een afzonderlijke wet moet gebeuren.

Het is moeilijk denkbaar dat de nieuwe wet op het hoger kunstonderwijs fundamenteel zou afwijken van de algemene kaderwet van 7 juli 1970. Iedereen is het er overigens mee eens dat het professioneel muziekonderwijs moet opgetrokken worden tot een vorm van hoger onderwijs. Een hervorming van de studies en van de structuur van het hoger onderwijs was dus niet te vermijden.

Overigens is de vraag naar een grondige hervorming van de studies van de conservatoria reeds vele jaren aan de orde. Iedereen is het er over eens dat de bestaande opleiding is voorbijgestreefd. Het was wellicht te verdedigen in de 19e eeuw toen de muziekopleiding hoofdzakelijk was afgestemd op techniek en virtuositeit en men bijna geen aandacht schonk aan de algemene vorming en de pedagogische opleiding.

In elk geval is het bestaande studieprogramma en het systeem van op elkaar volgende leervakken over een onbeperkt aantal studiejaren voorbijgestreefd. Het ontbreken van duidelijke toelatingsvoorwaarden verhindert het onderwijs aan de

koninklijke conservatoria op het hogere wettelijk niveau te erkennen. De tijd is nog niet zo lang voorbij dat het studentenpubliek aan onze conservatoria bestond uit kinderen van 10, 12 en 15 jaar.

Om die reden werd vanaf 1972 een diepgaande hervorming van de studies aan de koninklijke muziekconservatoria ter hand genomen. Een nationale commissie ad hoc werd door mijn voorgangers, de heren Chabert en Falize, ingesteld.

Op 9 december 1974 werd een nationaal beginselakkoord bereikt tussen alle vertegenwoordigers van de koninklijke muziekconservatoria en door het vrij onderwijs voor zijn muziekinstututen. In dit algemeen beginselakkoord werden de hoofdkenmerken van de nieuwe structuur vastgelegd. Met 14 stemmen vóór en 1 onthouding werden de basisbeginselen onderschreven en vervolgens goedgekeurd door mijn collega van Franse Cultuur en door mijzelf.

Vervolgens werden op basis van het beginselakkoord over de hervorming, de nieuwe programma's opgesteld door een vijftigtal werkgroepen van specialisten van de koninklijke conservatoria en van het vrij onderwijs. Deze gedetailleerde voorstellen werden op 15 september 1975 door een nationale commissie unaniem goedgekeurd.

De directeurs van de koninklijke conservatoria van Gent en van Antwerpen hebben mij toen verzocht om de hervormingsprogramma's met ingang van het schooljaar 1975-1976 in hun instellingen aan de praktijk te toetsen. Ik heb toen met dit experiment ingestemd. Het is juist dat deze experimenten met enige vertraging en dus niet in optimale omstandigheden werden doorgevoerd. Toch blijkt uit de gegevens van de beide directeurs en van de begeleidende stuurgroepen van de administratie en van de inspectie dat dit experiment zowel te Gent als te Antwerpen een succes mag genoemd worden.

Vanzelfsprekend zijn er moeilijkheden geweest en hebben zowel docenten als studenten zich aan het nieuwe programma moeten aanpassen.

Indien er sprake zou zijn, zoals het geachte lid het noemt, van „grootscheepse verwarring en verspilling” dan blijkt dat niet uit de gegevens die mij door de administratie en inspectie werden bezorgd. Ik heb in elk geval een onderzoek bevolen naar de grond van deze beweringen en zal niet nalaten het geachte lid hierover een uitvoerig schriftelijk verslag te laten geworden.

Dat echter niet iedereen enthousiast is met deze hervormingsplannen, hoeft diegenen die het onderwijs kennen, niet helemaal te verrassen. Op de eerste plaats vergt gelijk welke hervorming een bijkomende inzet van de docenten en vanzelfsprekend ook van de studenten.

Het is een feit dat het leerprogramma aan de conservatoria aanzienlijk verzaamd is. Het is begrijpelijk dat bepaalde studenten het oude regime boven het nieuwe regime verkiezen. Immers, in het oude regime kon men op een betrekkelijk comfortabele wijze zogenaamd „laureaat” worden van een conservatorium met het volgen van enkele vakken, al dan niet met een eerste prijs voor instrumenten. Het is begrijpelijk dat studenten die in dat nieuwe studieregime, met een zwaarder programma, niet slagen, de schuld werpen op het hervormingsprogramma. Wij moeten echter goed weten wat wij willen : 90 % van de afgestudeerden aan onze conservatoria komen in het kunstonderwijs terecht. Zij moeten bekwaam zijn om hun vak te doceren, maar men mag van hen verwachten dat zij ook méér kennen dan louter het onderwijs van het instrument.

Indien echter de koninklijke conservatoria de ambitie hebben gerekend te worden tot het hoger onderwijs met de daaraan vastgekoppelde gehouderde diploma's, dan is het logisch dat dit onderwijs uit zijn isolement moet treden en een opleiding moet verzekeren die beter is afgestemd op de veelzijdige behoeften van onze maatschappij. Met andere woorden zijn de specialisten het er over eens dat de studies aan de koninklijke conservatoria een bredere opleiding moeten verzekeren dan dit voorheen het geval was.

De hervorming die heden op stapel staat is overigens een oude droom van Peter Benoit. Peter Benoit ging reeds in zijn tijd te keer tegen die categorie mensen die wij nu noemen de „vak-idioten”. Hij wenste aan zijn Vlaams Conservatorium te Antwerpen een opleiding te verstrekken die van de musicus niet alleen een technisch onderlegd virtuoos maakt, maar vooral een veelzijdig artistiek onderlegd persoon. Peter Benoit heeft zijn droom niet volledig kunnen verwezenlijken. Het gehele Belgische kunstonderwijs was afgestemd op „le conservatoire de Paris”.

De ervaring heeft inmiddels geleerd dat deze Franse onderwijstraditie nefast is geweest voor de ontwikkeling van de muziekcultuur in Frankrijk zelf. Duitsland, Oostenrijk en Nederland kunnen ons op pedagogisch gebied veel meer leren.

Toen voor het schooljaar 1976-1977 bleek dat de bevindingen met het nieuwe studieregime in het algemeen positief waren, heb ik bij een rondschrijven van 29 juli 1976 beslist dat de experimenten te Gent en te Antwerpen zouden verlengd worden. Aan het Koninklijk **Muziekconservatorium** te Brussel deed zich een bijzondere toestand voor : het Vlaams Muziekconservatorium te Brussel wenste voorlopig de oude structuur te behouden, enerzijds omdat de directeur en de docenten nog bezwaren hadden tegen het nieuwe studieprogramma en, anderzijds, omdat de frans-

talige muziekconservatoria achteraf andere hervormingsplannen bleken te hebben.

Ik heb dan ook beslist dat aan het Vlaams **Muziekconservatorium** te Brussel het zogenaamde oude studieregime tijdens dit schooljaar nog zou bestendig worden.

Ondertussen wordt het nieuwe studieregime nogmaals in verschillende stuurgroepen bestudeerd en zal in mei van volgend jaar, op basis van de uitgebreide rapporten, een definitieve beslissing inzake de hervorming kunnen getroffen worden.

Om te vermijden dat conservatoria-studenten van Antwerpen en Gent zouden overlopen naar het conservatorium van Brussel, omdat zij daar het soepeler oude studieprogramma zouden kunnen voortzetten, werd, in onderling overleg met de drie directeurs van de Vlaamse conservatoria besloten dat de reeds ingeschreven studenten te Antwerpen en te Gent niet konden overgaan naar Brussel.

Deze maatregelen hebben voor doel het nieuwe studieregime aan de koninklijke conservatoria van Antwerpen en Gent te beschermen en meteen, op lange termijn, het valoriseren van het hoger muziekonderwijs te waarborgen.

Het geachte lid noemt deze maatregel discriminerend. Strikt administratief is dit wellicht juist ; toch wens ik met klem te onderstrepen dat, met het oog op de toekomst van het muziekonderwijs in Vlaanderen, de herstructurering noodzakelijk is. Het feit dat de Waalse conservatoria zich op het laatst uit deze nationale hervorming hebben teruggetrokken, vergemakkelijkt de herstructurering niet. Maar het geachte lid zal het met mij eens zijn dat onze Vlaamse conservatoria niet kunnen achterblijven omdat de franstalige conservatoria niet willen volgen. Ik meen dat wij hier de volheid van de culturele autonomie, ook in onderwijsaangelegenheden, moeten verdedigen.

De expansie van het muziekonderwijs in Vlaanderen, die gepaard is gegaan met een grote vernieuwingsdrang op pedagogisch gebied, heeft reeds zijn vruchten opgeleverd. Wie de uitslagen vergelijkt van een wedstrijd als Pro-Civitate, waar de Vlaamse muziekstudenten driekwart van de prijzen wegkapen, zal het ermee eens zijn dat wij met het experiment tot hervorming van het kunstonderwijs moeten doorgaan.

Ik wil niet verhelen dat wij op deze wijze aan de conservatoria een zwaarder studieprogramma opleggen. Het ligt dan ook voor de hand dat, uit berekening of uit opportunisme, een aantal kandidaten en wellicht ook docenten het gemakkelijker studieprogramma blijven verdedigen. Ik geloof niet dat wij hen hierin mogen aanmoedigen.

De hervorming van de studieprogramma's van de koninklijke conservatoria zal het resultaat

zijn van jarenlang overleg, waaraan alle betrokkenen intensief hebben medegewerkt. Het zal moeten leiden tot een waarachtige artistieke en sociale verheffing van de loopbaan van musicus.

Op de vraag met betrekking tot de onderwijsbevoegdheid op basis van een eerste prijs **notenleer** kan ik het geachte lid medelen dat ik deze aangelegenheid door de inspectie zal laten onderzoeken. Het aantal leerlingen met een eenzijdig vakdiploma verminderd echter zeer snel. Het experiment in verband met het kunstonderwijs en de herstructurering zal ik in een uitvoerige nota toelichten in de bevoegde Commissie van de Cultuurraad. (**Applaus bij de leden van de meerderheidspartijen**).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Coucke c.s. betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen - 13 (B.Z. 1974) - Nrs. 1 tot 6.

Algemene (bespreking)

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer M. Coucke c.s. betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Adriaensens, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER H. ADRIAENSENS (**op de tribune** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, vorige week hebt u het verslag ontvangen dat ik de eer had neer te leggen namens de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport, verslag dat verband houdt met het voorstel van decreet, ingediend door de heer Coucke, betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen.

Vermits de heer Coucke thans niet aanwezig is wens ik eraan te herinneren dat dit voorstel van decreet dateert van 9 mei 1974, dit gebeurde dus reeds voor twee jaar en half, en het dus een hele tijd heeft geduurd vooraleer wij het in de Commissie hebben kunnen behandelen. Het reglement evenwel bepaalt nu eenmaal dat er prioriteit gegeven wordt aan de ontwerpen van decreet hetgeen dus heeft meegebracht dat

wij eerst in de subcommissie, die daarvoor werd samengesteld op 17 februari 1976, met de behandeling van het voorstel van de heer Coucke konden beginnen. Die subcommissie werd samengesteld uit acht leden, twee van elke groep, en heeft acht vergaderingen gewijd aan het onderzoek van de tekst. Men heeft een algemeen akkoord bereikt behalve wat artikel 5 en volgende betreft. Het verslag van de subcommissie werd aan de algemene commissie overgemaakt die daaraan vier vergaderingen heeft besteed. Op het einde van de maand juni werd de goedkeuring van dat voorstel bekrachtigd.

Wat het door de heer Coucke nagestreefde doel betreft verwijs ik u naar bladzijde 2 van het verslag. De heer Coucke meent dat meer moet worden gedaan voor de animatie van de massasport en dat, vermits de gemeentebesturen reeds veel financiële inspanningen moeten leveren enerzijds, op het gebied van de infrastructuur en, anderzijds in verband met de werking van verschillende sportaccomodaties, het beter ware dat elk gemeentebestuur beroep zou kunnen doen op de financiële tussenkomst van de Staat voor het aanstellen van een sportanimator of een sportfunctionaris.

Zoals ik reeds heb gezegd werd dit voorstel gedaan door de heer Coucke en werd het behandeld in de subcommissie.

Wat uiteindelijk is goedgekeurd vindt u op bladzijde 17 van het verslag waar in de eerste plaats, wat de titulatuur betreft, een kleine verandering is aangebracht. Inderdaad, „sportfunctionaris” werd veranderd in : „sportfunctionaris belast met de animatie”, omdat het woord functionaris de leden van de Commissie teveel deed denken aan administratie, terwijl het juist de animatie is die door dit voorstel van de heer Coucke wordt beoogd.

Wat de inhoud van het decreet zelf betreft meen ik zeer bondig te kunnen zijn. Artikel 1 zegt, zoals alle decreten, dat het binnen de perken van de begroting zal zijn dat weddetoelagen aan sportfunctionarissen belast met de animatie, worden toegekend.

In artikel 2 en volgende wordt omschreven wat een sportcentrum is. Artikel 2 zelf is een algemene benadering van wat een sportcentrum is, terwijl een tweede paragraaf werd toegevoegd die belangrijk is voor de gemeentebesturen die over een bepaalde openluchtinfrastructuur beschikken gelegen buiten het grondgebied van de gemeente zelf. Door de tekst van artikel 2 paragraaf 2 komen die gemeentebesturen nu in aanmerking voor de in dit decreet voorziene subsidiëring.

Artikel 3 voorziet dat de sportcentra door de Minister dienen erkend.

Artikel 4 omvat de voorwaarden waaraan dient voldaan om erkend te worden.

Ik wens even te onderstrepen dat zeer duidelijk is gezegd dat de inrichtende overheid de gemeente moet zijn en dat zij de sportinfrastructuur in naakte eigendom mag bezitten ofwel het genotsrecht hetgeen betekent dat bepaalde zalen, zwembaden of terreinen eventueel door het gemeentebestuur kunnen worden gehuurd.

Wat het beheer van de sportinfrastructuur betreft heeft dit decreet eens te meer de twee mogelijkheden voorzien, enerzijds, het rechtstreeks beheer door de overheid bijgestaan door de sportraad en, anderzijds, de V.Z.W.-vorm zoals wij die ook op andere terreinen kennen.

Artikel 5 handelt over de weddetoelagen die dus door de Staat kunnen verkregen worden en waar men, in verhouding tot de belangrijkheid van de infrastructuur van een gemeente, de subsidiëring vanwege het Ministerie van Cultuur kan aanvragen.

In artikel 6 wordt een onderscheid gemaakt tussen de verschillende gemeenten. Er zijn drie **categoriën** voorzien, met name de grotere met meer dan 100.000 inwoners, de gemeenten met 20.000 tot 100.000 inwoners, en dan de kleine gemeenten met minder dan 20.000 inwoners.

Thans gaan wij over tot artikel 8 waarin is bepaald dat de Koning nog verder het statuut van sportfunctionaris zal omschrijven en dat, volgens de omstandigheden, indien de sportfunctionaris door het gemeentebestuur wordt aangeworven hij tot het openbaar bestuur behoort terwijl in de V.Z.W.-vorm hij met een dienstcontract kan worden aangesteld.

Tot daar, dames en heren, deze korte toelichting die ik bij het verslag wens te verstrekken. Hier eindigt dus de taak van de verslaggever.

In akkoord met de Voorzitter zou ik nu, als lid van de werkgroep, maar tevens als lid van de oppositie, enkele opmerkingen willen maken.

Een eerste opmerking houdt verband met de wijze van vergadering. Ik bedoel hier vooral de laatste vergadering van 24 juni tijdens dewelke het verslag uiteindelijk is goedgekeurd. Ik meen dat deze vergadering, in de vloedgolf van de commissievergaderingen die wij op het einde van de parlementaire zitting allen kennen, ons werkelijk niet de gelegenheid heeft gegeven om voldoende van gedachten te wisselen met de Minister. Wij betreuren dit daar wij als lid van de werkgroep en als lid van de oppositie de mening zijn toegedaan opbouwend te hebben meegewerkt aan de behandeling van dit voorstel. Wij betreuren dus dat men tijdens de vergadering van 24 juni, waar de verslaggever en de oppositie zeer duidelijk hadden gezegd niet te kunnen aanwezig zijn, de volledige stemming van het voorstel heeft doorgedruwd. Het verslag

wijst er tevens op dat er van de 23 leden van de Commissie slechts 7 aanwezig waren wat naar mijn mening er alleen op wijst dat wij in zeer abnormale toestanden hebben moeten werken. Dit geldt niet alleen voor de Cultuurraad maar ook voor de Kamer.

Een tweede opmerking houdt verband met de inhoud van het voorstel. De leden van de BSP waren wel voorstander van het door de heer Coucke oorspronkelijk ingediende voorstel maar konden niet meer akkoord gaan met de amendering door de heer Diegenant. In feite komt het verschil hierop neer dat de heer Coucke had voorzien dat alle gemeentebesturen die over voldoende infrastructuur beschikken, in aanmerking zouden komen voor een honderd procent gesubsidieerde sportfunctionaris. Daarmee konden wij allemaal akkoord gaan daar wij van oordeel waren dat, zoals reeds werd gezegd, de gemeentebesturen zeer grote financiële inspanningen moeten leveren, niet alleen voor de opbouw van de infrastructuur, maar ook om de exploitatie van de sportaccommodatie mogelijk te maken. Voor de animatie van de massasport waren wij van mening dat het veel beter zou geweest zijn indien het oorspronkelijke voorstel van de heer Coucke was behouden dat erin bestond dat elke gemeente met een voldoende infrastructuur, zoals in het decreet voorzien, de honderd **procentsubsidiëring** van ten minste één sportfunctionaris zou kunnen genieten. Aan dit probleem werden verschillende besprekingen gewijd, doch het was niet mogelijk de standpunten van de Ministers te vernemen.

Het door ons gewenste open gesprek heeft dus niet plaats gehad.

Als lid van de oppositie wens ik te zeggen dat wij met dit voorstel een stap in de goede richting hebben gezet, maar dat wij niet de gelegenheid hebben gekregen betere oplossingen naar voren te brengen voor die gemeenten, die werkelijk de sportanimatie en de massasport wensen te bevorderen. Om die reden zullen wij ons bij de stemming van het voorstel onthouden. (**Applaus bij de Zeden van de BSP**).

MOTIE VAN ORDE

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Mijnheer de Voorzitter, ik zou het woord willen vragen bij motie van orde.

DE VOORZITTER : De heer Van Elewyck heeft het woord.

DE HEER J. VAN ELEWYCK (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, bij lezing van de tekst, zoals hij wordt voorgelegd na de besprekingen in de Com-

missie blijkt dat in artikel 8 een terminologie voorkomt die bij de toepassing in de praktijk tot de grootste problemen kan leiden, bijvoorbeeld daar waar staat dat de Koning de voorwaarden tot aanwerving en het statuut van de sportfunctionarissen belast met de animatie bepaalt. Het is zeer duidelijk dat dit in flagrante tegenspraak is met artikel 84 van de gemeentewet; het gaat hier toch over gemeentepersoneel. Inderdaad, artikel 84 van de gemeentewet zegt dat het de gemeenteraad is die het statuut bepaalt zowel wat de benoemingen betreft als inzake het geldelijke statuut. De tekst van artikel 8 voorziet dat die benoeming door de overheid gebeurt „op voorstel” van de raad van bestuur. Ik neem aan dat het meer de bedoeling is „na advies” van de raad van bestuur, want „op voorstel,” van de raad van bestuur wil in feite zeggen dat de gemeentelijke autonomie helemaal niet meer bestaat, dat die gemeenteraad nog maar alleen ja of neen kan zeggen en niet meer over haar eigen autonomie beschikt. Anderzijds werd door Kamer en Senaat, meerderheid tegen minderheid, de wet gestemd tot wijziging van sommige bepalingen van de gemeentewet, het veldwetboek enzovoort, de zogenaamde eerste **nafusiewet** van 29 juni 1976 die in de artikelen 12 tot 14 een wervingsstop van 3 jaar voorziet in alle nieuwe functies. Gans dit artikel 8 is echter in tegenspraak met de bestaande wetten.

Wij nemen aan, Mijnheer de Voorzitter, dat het niet de bedoeling is de termen van dit artikel 8 kracht van wet toe te kennen die ze, luidens de gestelde wijze, door dit artikel zouden verkrijgen. Uit contacten met sommige collega's, is gebleken dat, door een aanpassing van de tekst, een consensus kan worden bereikt omtrent de bedoelingen van deze tekst.

Wij vragen dus dat dit voorstel van decreet terug naar de Commissie zou worden verwezen voor een nader onderzoek en voor het in orde brengen van de tekst van artikel 8.

Ik stel dus voor vandaag niet over dit voorstel van decreet te stemmen. Er dient eerst duidelijkheid geschapen. De stemming zou kunnen gebeuren in de volgende vergadering van deze **Cultuurraad**. (**Applaus bij de leden van de BSP**).

DE VOORZITTER : De heer Blanckaert heeft het woord.

DE HEER K. BLANCKAERT (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik meen dat de Cultuurraad er alle belang bij heeft concrete teksten te maken en teksten naar voren te brengen die volledig overeenstemmen met de algemene wetgeving.

Daarom stel ik voor dat de Cultuurraad instemt met het voorstel van de heer Van Elewyck, maar

dan met dien verstande dat de algemene bespreking wordt afgehandeld, eventueel zelfs de bespreking van de artikelen, uitgezonderd artikel 8 dat naar de Commissie wordt teruggezonden, om uiteindelijk de stemming te verdagen en ruimte te scheppen voor een nieuwe dialoog en een correcte tekst als dusdanig ter stemming voor te leggen.

DE VOORZITTER : Is de Raad het met dit voorstel eens ? (**Ja**).

De stemming over het geheel van dit voorstel wordt dus verdaagd.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Het ontwerp moet terug naar de Commissie worden verzonden.

DE VOORZITTER : Het voorstel is artikel 8 opnieuw naar de Commissie te zenden en de Raad gaat hiermede akkoord. Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Coucke, c.s. betreffende de toekenning van weddetoelagen aan epottfunctionariss werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen - 13 (B.Z. 1974) - Nrs. 1 tot 6.

Voortzetting van de algemene bespreking.

DE VOORZITTER : Thans gaan wij verder met de algemene bespreking. De heer Van Elsen heeft het woord.

DE HEER C. VAN ELSEN (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, op 9 mei 1974, zoals de verslaggever zopas heeft gezegd, diende de heer Coucke en collega's het voorstel van decreet in onder de benaming „Voorstel betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra, die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de nederlandstalige gemeenschap bevorderen”. Eenerzijds zijn wij verheugd dat vandaag op 19 oktober 1976 bij de openingszitting van deze Cultuurraad dit voorstel het voorrecht geniet het eerst te worden besproken. Wij hopen inderdaad ook dat het de instemming moge wegdragen van de Raad. Anderzijds hebben wij de data van 9 mei 1974 en 19 oktober 1976 met opzet benadrukt omdat wij, evenals de verslaggever, vinden dat het enigszins spijtig is dat een voor de gemeenschap zo belangrijk voorstel bijna anderhalf jaar heeft moeten wachten alvorens de behandeling in de Commissie kon worden aangevat. Het is inderdaad zo dat het reglement van deze Raad steeds voorrang geeft aan ontwerpen van decreet.

Deze procedure laat toe dat er een spel kan gespeeld worden doordat de voorstellen steeds stelselmatig op de achtergrond van de agenda van de Commissie geplaatst worden ingevolge het indienen van min of meer belangrijke ontwerpen.

Wij hebben deze handelwijze juist in verband met het belangrijk voorliggende voorstel aangeklaagd en hebben ook een voorstel tot reglementswijziging in deze zin ingediend. Deze reglementering heeft er inderdaad mede toe geleid dat het voorstel, wanneer het eerstdaags zal zijn aangenomen, slechts in voege zal kunnen treden op 1 januari 1977, waar een normale behandeling in het werkjaar 1975 de in-voege-treding had kunnen bespoedigen en brengen op 1 januari 1976.

Wanneer wij hier op dit tijdsverlies zo de nadruk leggen dan is het in de eerste plaats juist om de belangrijkheid van de behandelde materie in het kader van onze Nederlandse cultuurgemeenschap aan te stippen.

Het is ontegensprekelijk dat de sport en de vrijetijdsbesteding in het algemeen in onze huidige maatschappij een belangrijk, zonet een zeer belangrijk deel innemen in het leven van de mensen. De acties „Sport voor allen”, „Sportiva”, „Sportbiënnale”, „Olympisch minimum”, en nog andere hebben in de loop van de laatste jaren ten overvloede bewezen dat onder het motto „Sport voor allen” zeer veel mensen het nut van een gezonde vrijetijdsbesteding zijn gaan inzien. Dit alles heeft ertoe geleid dat vooral de plaatselijke besturen bijzondere inspanningen zijn gaan leveren om aan de steeds stijgende behoeften tegemoet te komen. Vele gemeentebesturen in het Vlaamse land hebben zich in de eerste plaats ingezet om de nodige infrastructuur op te bouwen, maar ook om het initiatief te nemen tot organisaties die de gezonde ontspanning dienden te propageren. Vele van deze gemeenten hebben hierdoor zware financiële verplichtingen op zich genomen. Het aantal gemeenten dat aan de sport- en vrijetijdsbesteding een voorname rol toewijst groeit jaarlijks, zelfs dagelijks nog aan.

Het lijkt ons dan ook juist dat de overheid op haar beurt de plaatselijke overheden de nodige steun zou geven om de initiatieven op deze gebieden verder te kunnen uitwerken.

Inderdaad, naast de zware **investeringslasten** is de noodzaak gebleken dat naast het financieel en administratief beheer van de plaatselijke sportinstellingen, deze besturen zich ook meer en meer zouden gaan toeleggen op de promotie van een uitgebreide en uitgebouwde vrijetijdsbesteding.

Immers, in de meeste gemeenten zijn het niet alleen meer de bestaande sportverenigingen of zij die reeds op een ervaring en meestal ook op een bestaande structuur kunnen rekenen, maar ook en vooral de verenigingen die niet in de eerste

plaats met een sportdoel zijn opgericht, die de noodzaak van een verdere uitbouw van de sportmogelijkheden benadrukken.

Wij citeren hier vooral de mindervaliden, de derde leeftijd, de niet aan sportverenigingen gebonden jeugd, de socio-culturele verenigingen en andere.

Dit alles brengt met zich mede dat de gemeentebesturen verplicht worden om zich ook toe te leggen op de sportanimatie. In navolging van de reeds vroeger geciteerde nationale acties worden de gemeentebesturen door hun bevolking ertoe aangezet initiatieven te nemen en uit te werken om de sport open te stellen voor allen. Talrijk zijn op dit ogenblik de aanvragen voor het aanleggen van wandel- en fietspaden, voor het inrichten van zwembaden en initiatieven in de verschillende sporten, voor het opstellen van sportprogramma's voor mindervaliden en bejaarden.

Om aan deze veelvuldige verzoeken te kunnen beantwoorden, is het noodzakelijk dat de plaatselijke besturen kunnen beroep doen op gekwalificeerd en onderlegd personeel.

Vele, om niet te zeggen alle besturen, zijn bevreesd voor de financiële gevolgen van aanwervingen in dit kader.

Zoals wij reeds zegden komt, naar onze mening, voorliggend voorstel tegemoet aan een noodzaak om de gemeenten te helpen, nu reeds zoveel andere lasten het gemeentelijk budget bezwaren.

De aanwerving van één of meer **sportfunctionarissen** zal de mogelijkheid scheppen om op gemeentelijk vlak de „sport voor allen”-idee verder uit te bouwen. De taak van de sportfunctionaris lijkt er voor ons inderdaad in de eerste plaats in te bestaan om deze mensen, die de behoeften voelen hun vrijetijdsbesteding sportief te organiseren, wegwijs te maken in de vele mogelijkheden. Hierdoor zullen zij zich moeten inzetten voor gans de gemeenschap, zonder onderscheid van stand of rang en zullen zij er aldus kunnen toe bijdragen langs de sport de sociale trappen van de maatschappij naar mekaar toe te brengen. De minderbevoelden zoals de mindervaliden en de derde leeftijd moeten hierbij zeker hun voorkeur krijgen.

Naast de zuivere sportanimatierol is het duidelijk dat de sportfunctionaris ook een sociale taak kan vervullen die wellicht deze van de andere sociale werkers kan verlichten.

Wij zien dan ook een duidelijk onderscheid tussen het administratief beheer van een sportcentrum en de functie van de sportfunctionaris. Alhoewel een nauwe samenwerking zonder meer noodzakelijk is, vinden wij dat de sportfunctionarissen zich vooral moet bezighouden met de sport zelf. Zoals we reeds vroeger zegden is de behoefte op dit gebied zonder twijfel groot genoeg om dezelfde persoon

nog te belasten met administratieve en technische beslommeringen. Voor ons is de sportfunctionaris de persoon die er voor zorgt, dat al wie, persoonlijk of in groep, in de gemeente aan sport wil doen, op één of andere wijze voldoening kan worden gegeven. Hij moet zijn taak zo ruim mogelijk opvatten en zich, zoals reeds gezegd, vooral richten tot deze sociale groepen waar de nood het grootst is. Wij zijn ervan overtuigd dat mede in het kader van het huidige tewerkstellingsprobleem, voor vele jongeren in deze tak een mooi beroep is weggelegd waarin zij zich volledig zullen kunnen uitleven.

Met twee bemerkingen willen wij onze korte tussenkomst besluiten.

Wij maakten reeds in de commissie de opmerking dat de eerste woorden van het voorstel : „binnen de perken van de begroting” een zeker gevaar inhouden. Het is inderdaad mogelijk hierdoor alle kanten uit te gaan, tot zelfs het niet in toepassing brengen van het decreet ingevolge begrotingstekorten. Wij menen dat dit op dit ogenblik niet de bedoeling is van de regering en wij hopen dat in de toekomst deze perken niet alleen zullen beperkt worden maar nog zullen uitgebreid worden zodat er nog betere subsidies zullen kunnen worden uitgedeeld.

Een tweede opmerking geldt het beginsel van het voorstel van decreet zelf.

Het wordt inderdaad opgevat als een basisdecreet waarbij de belangrijkste uitvoeringsmaatregelen in handen worden gelaten van de uitvoerende macht.

Dit brengt met zich mee dat de uitvoering van het decreet zelf in grote mate kan vertraagd worden, maar ook dat belangrijke maatregelen kunnen worden genomen die de geest van het voorstel kunnen vervormen.

Wij hebben reeds meerdere malen geprotesteerd tegen deze methode van kaderwetten en dit om hogergenoemde redenen.

Wij drukken ook de wens uit dat de uitvoeringsbesluiten niet lang op zich zullen laten wachten en zij ook een weergave zouden zijn van de geest die de commissie bij haar beraadslagingen heeft gevolgd.

Tot slot zou ik nog een lans willen breken voor de werkwijze die in de commissie werd gebruikt door een subcommissie aan te duiden. Zoals de verslaggever het duidelijk stelt verrichtte deze subcommissie geen zuiver commissiewerk maar heeft zij, door haar advies, er zonder twijfel toe bijgedragen langdradige discussies in de commissie te verhinderen. Als werkgroep is zij er, tijdens haar acht vergaderingen, in gelukt aan de commissie een tekst voor te stellen die de eensgezindheid wegdroeg van bijna alle commissieleden. Het lijkt ons interessant te stellen dat dit eerste experiment niet het laatste zou mogen zijn in deze aard.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Er zijn er nog geweest. Er is een dergelijk experiment geweest in verband met de monumenten en landschappen en ook in verband met de bibliotheken werd er een subcommissie opgericht.

DE HEER C. VAN ELSSEN : Dan hoop ik dat het niet bij deze drie experimenten moge blijven en het vierde weldra mag volgen.

Onze fractie zal dit voorstel goedkeuren. Wij hopen inderdaad dat het decreet op 1 januari van toepassing moge zijn, met andere woorden dat de kredieten reeds zullen voorzien worden in de begroting 1977. Graag vernamen wij van mevrouw de Minister of dit inderdaad zal kunnen gebeuren. **(Applaus op de banken van de meerderheid en van de Volksunie).**

DE VOORZITTER : De heer Diegenant heeft het woord.

DE HEER A. DIEGENANT **(op de tribune)**: Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, de bemerkingen van de heer Van Elewyck zijn positief te noemen en wij appreciëren een positieve bijdrage, op welk ogenblik zij ook mag komen.

Ik wou alleen verduidelijken dat de bedoeling van diegenen die dit decreet hebben ingediend er geenszins in bestond de gemeentelijke autonomie hoe dan ook te krenken. De enige bedoeling was een tekst te maken waarin zou worden gezegd aan welke voorwaarden de Koning een betoelaging zou koppelen.

Het is duidelijk dat de aanwerving gebeurt ofwel door de gemeentebesturen als autonome organen, ofwel door de verenigingen zonder winst oogmerken die voor het beheer van de sportcentra worden opgericht. Ik wou dit zeggen omdat er geen misverstand zou ontstaan en ook omdat wij de mening zijn toegedaan dat binnen zeer korte tijd een tekst kan worden gevonden die aan alle bekommernissen tegemoet komt.

Ik geloof ook dat ik in het kort aan de heer Van Elsen kan zeggen dat indien dit voorstel een tijd lang heeft moeten wachten op behandeling, wij dan toch hebben kunnen rekenen op de positieve ingesteldheid van de Minister, haar kabinet en haar administratie om het verder uit te werken. Het feit dat onze commissie vandaag met het voorstel van decreet in verband met de sport is kunnen beginnen, wijst er wel op dat dit kabinet zeker niet „antisport” is ingesteld. Dit om duidelijk te maken dat ik hoop dat in dezelfde atmosfeer als diegene waarin werd gewerkt kan voortgegaan worden om bij de volgende vergaderingen ook met dit nieuwe decreet klaar te komen. Ik hoop ook dat men de volgende decreten in verband

met de sport in dezelfde geest zal kunnen behandelen als gebeurde met het decreet dat thans voorligt. (**Applaus op de banken van de meerderheid**).

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister, wenst U hierop te antwoorden ?

MEVROUW R. DE BAGKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : Mijnheer de Voorzitter, ik denk niet dat ik hier veel moet op antwoorden. Het is een voorstel van decreet dat reeds in de commissie van de Cultuurraad werd, en thans door de Cultuurraad wordt besproken. Wij zullen, wanneer het decreet is gestemd, er akte van nemen en er voor zorgen dat uitvoeringsbesluiten zullen geboren worden uit een samenwerking tussen de Hoge Raad enerzijds en de begrotingsinstanties anderzijds.

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ? (**Neen**)

Dan verklaar is de algemene bespreking voor gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Coucke, c.s. betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen - 13 (B.Z. 1974) - Nrs. 1 tot 6.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : We gaan thans over tot de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer M. Coucke c.s. betreffende de toekenning van weddetoelagen aan sportfunctionarissen werkzaam in erkende sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen.

Zoals iedereen weet, werd het opschrift van dit voorstel van decreet gewijzigd. Het luidt thans als volgt : voorstel van decreet betreffende de toekenning van weddetoelagen voor sportfunctionarissen belast met de animatie en die werkzaam zijn in erkende gemeentelijke sportcentra die de sport en de sportieve vrijetijdsbesteding in de Nederlandstalige gemeenschap bevorderen.

Wij gaan over tot de artikelsgewijze bespreking behoudens wat artikel 8 betreft, dat opnieuw naar de Commissie wordt verzonden. De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Binnen de perken van de begroting worden door de Minister die de Nederlandse Cultuur tot zijn bevoegdheid heeft weddetoelagen toegekend voor de sportfunctionarissen belast met de animatie die, in het raam van een gemeente, die beschikt over een erkend sportcentrum, de sportbeoefening bevorderen.

Vraagt iemand het woord bij artikel 1 ?

DE HEER A. DIEGENANT : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord.

DE VOORZITTER : De heer Diegenant heeft het woord.

DE HEER A. DIEGENANT (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is mij een eer en een genoegen namens onze fractie de indiener van dit voorstel geluk te wensen. Het gebeurt niet zo vaak dat een parlementair initiatief de eindmeet haalt en ik wil dit even onderstrepen. Tevens wil ik de indiener verontschuldigen daar hij wegens ziekte niet kon aanwezig zijn.

Ik wil ook mevrouw de Minister en haar kabinet danken voor de zeer sportieve medewerking en tevens de lof uitspreken voor haar administratie die haar alle medewerking heeft verleend.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Bij het opstellen ?

DE HEER A. DIEGENANT : Bij de bespreking en de behandeling. Ik dacht dat u het toch wist.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Omdat u eerst had gezegd : „Bij het opstellen”. Wij vonden dat vreemd.

DE HEER A. DIEGENANT : Indien ik dit heb gezegd is het een lapsus.

Bovendien zou ik de collega's die in de subcommissie de bespreking gevolgd hebben willen danken voor hun bijzondere constructieve ingesteldheid. Ook de commissieleden die voltallig deze besprekingen hebben gevolgd wil ik danken voor hun aanbreng en ingesteldheid.

Tevens wil ik onderstrepen dat het verslag, dat de verslaggever ons geboden heeft bijzonder volledig en objectief alle uitspraken, zowel van de subcommissie als van de commissie als dusdanig, weergeeft.

Wanneer wij in het kort dit decreet zouden situeren, moeten wij zeggen dat het een toch belangrijk decreet is in het algemeen sport- en cultuurbeleid zoals het thans wordt gevoerd.

Dit decreet heeft een **actualiteitswaarde** : het streeft naar een niet onbelangrijke tewerkstelling. Ten tweede heeft het een niet te ontkennen beleidswaarde in het raam van de promotie van de algemene sportbeoefening.

Het situeert zich in de steun die het Rijk biedt aan de ondergeschikte besturen, in casu de gemeenten, bij hun eigen sportbeleid.

Hiervan zijn in de sport reeds voorbeelden aanwezig ; onder meer in verband met de materiaal-aankoop, het ter beschikking stellen van zendgelastigden, van gangmakers en van consultants. Er werd in belangrijke mate door het Rijk geholpen bij de bouw van de infrastructuur, een inspanning die — terloops gezegd — niet mag worden verminderd.

Thans staan wij voor een bijdrage vanwege het Rijk voor het animeren van de bevolking, vooral bij het gebruik van deze infrastructuur.

Het is immers de bedoeling dat de ganse bevolking tot sportbeoefening zou worden aangezet.

Het is duidelijk dat hiervoor een minimum aan infrastructuur nodig is. Het is dan ook logisch dat in de criteria ter betoelaging van de functionarissen belast met deze animatie, de infrastructuur wordt opgenomen.

Het is immers zo dat er voldoende infrastructuur moet **zijn** en dat er ook een gevarieerd aanbod moet zijn, zodanig dat eenieder zijn gading kan vinden in de hem specifiek aantrekkende sportbeoefening.

Een tweede element dat in de criteria voor betoelaging werd ingewerkt is dat van het inwonersaantal van de gemeente.

Wij hebben gemeend dat het maar goed was dat per inwoner dezelfde steun werd geboden aan elk van de initiatiefnemende ondergeschikte besturen.

Wij hebben dan ook een dusdanig criterium ingewerkt, dat bepaalt : wanneer minimum 60 % van de volle infrastructuurnood, gemeten per inwoner, aanwezig is, staan wij een volledige betoelaging toe. Dit criterium inzake infrastructuur werd in ruime mate overeengekomen en ligt zeker niet te hoog.

Verder wordt gesteld dat een procentsgewijze betoelaging wordt toegekend naarmate aan de vereisten van de infrastructuur wordt tegemoetgekomen.

U zal onmiddellijk merken dat door de combinatie van deze twee criteria — infrastructuur en inwonersaantal — praktisch elk inspanning, wanneer zij een bepaald minimum bereikt, gehonoreerd wordt en dat er zeker geen onderscheid zal worden gemaakt tussen kleinere en grotere gemeenten, dat zij allen met dezelfde maat worden gemeten, maat die erin bestaat te oordelen welke inspanning

zij leveren ten bate van de sportbeoefening door hun bevolking.

Op deze manier zijn wij erin geslaagd objectieve en strikt meetbare criteria tot stand te brengen en in het decreet op te nemen als basis waarop de betoelaging zal gebeuren : oppervlakte water, speeloppervlakte, zijn tot op de vierkante centimeter na te meten ; ook het inwonerstal is per 31 december van elk jaar precies gekend.

Anderzijds, zijn deze criteria voldoende soepel om de verscheidenheid, zoals zij tot uiting komt in de verschillende gemeenten, op te vangen.

Een ander groot voordeel van deze handelwijze is dat op deze manier in het decreet een eigen dynamiek wordt ingebouwd, Het is zo dat wanneer een gedeeltelijke betoelaging wordt toegekend en diegene die ervan geniet zichzelf verder wil valoriseren door de werking die hij op de gemeentelijke gemeenschap heeft, waardoor dan een verdere uitbreiding van de sportaccommodatie en de sportactiviteiten kan plaatsgrijpen, uiteraard een hogere betoelaging tot stand laat komen, waardoor de valorisatie van het ambt dat hij bekleedt hoger wordt en voltijds kan worden. Wie meer doet ontvangt meer toelagen en als er meer sportambtenaren zijn, verwachten wij ook dat er meer zal gebeuren.

Het werd reeds gezegd dat het werk in de subcommissie evenals in de commissie dusdanig was dat heel wat beslissingen eenparig konden worden genomen.

Het decreet werd ook afgestemd op de vorige decreten die in de jeugdsector en in de sector van het sociaal cultureel werk tot stand kwamen, zodanig dat een eenheid van beleid in de cultuursector verder werd doorgetrokken.

Er bleven nochtans een paar punten over waarbij de meningen enigszins uiteenliepen.

Een eerste discussiepunt, dat niet helemaal uitgesproken geraakte, betrof de vraag te weten : moeten alleen voltijdse ambtenaren worden betoelaagd of moet de mogelijkheid worden geboden dat zowel deeltijdse als voltijdse ambtenaren voor betoelaging in aanmerking komen.

De commissie opteerde voor de tweede formule en dus voor een betoelaging zowel voor deeltijdse als voltijdse ambten.

Een eerste vaststelling was dat door deze formule de geest — zoals collega Coucke hem in zijn decreet neerschreef — geenszins geweld werd aangedaan. Integendeel, het aantal voltijdse ambten dat door het oorspronkelijk voorstel tot stand zou komen blijft niet alleen gehandhaafd, maar volgens de voorgestelde formule wordt het zelfs mogelijk dit aantal uit te breiden en daarenboven een belangrijk aantal deeltijdse ambten te voorzien.

Dit alles maakt dat, volgens de huidige raming over wat bekend is aan gemeentelijke sportinfrastructuur die de gemeenten in eigendom hebben, zowat 150 sportfunctionarissen voor betoelaging in aanmerking zouden kunnen komen.

Dit aantal zou nog belangrijk kunnen opgedreven worden wanneer door de gemeenten de formule van het volledig in huur nemen van private infrastructuur ten volle zou benut worden.

Verder dachten wij eraan dat in een tijd van arbeidsnood, zoals wij die nu kennen, mag worden verwacht dat mensen die met een part-time-opdracht belast worden alles in het werk zullen stellen om zo actief mogelijk hun opdracht uit te voeren. Op die manier komt hun werkkraft ten goede aan henzelf en tegelijkertijd aan de bevolking die zij bedienen.

In de sector van de lichamelijke opvoeding en de sport betekent het een invoeren van een belangrijk aantal nieuwe opdrachten en tevens een verbreding van de waaier van het arbeidsaanbod.

Het is tevens belangrijk — en wij herhalen het — dat in deze formule wordt weerhouden dat elkeen beloofd wordt naar zijn verdienste in de sector die hij bedient. Wij willen hier trouwens aan toevoegen dat niets een gemeente of een V.Z.W., die in aanmerking komt voor één of meerdere part-time-ambtenaren, belet deze ambtenaren bijkomend te vergoeden voor een voltijdse opdracht.

Een tweede discussiepunt, waaromtrent wél eensgezindheid is ontstaan — er werd hier een opdracht gegeven aan de Hoge Raad voor de Lichamelijke Opvoeding en de Sport en de Minister belast wordt met de uitvoering van dit decreet — gold de vraag of de infrastructuur die in aanmerking wordt genomen om erkend te worden als sportcentrum al dan niet globaal gevestigd moet zijn op het grondgebied van de gemeente.

Hierbij laten wij opmerken dat het voor de hand ligt dat indien we de sport bij de mensen willen brengen en wij de mensen willen aanzetten tot regelmatige sportbeoefening, zij dan de mogelijkheden tot actieve beoefening in hun onmiddellijke woonomgeving moeten vinden. Een uitgevoerd onderzoek heeft uitgewezen dat het gebruik van de sportinfrastructuur — hetzelfde geldt voor andere culturele infrastructuren — afneemt, bijna volgens een meetkundige reeks, naarmate de afstand woonst-infrastructuur toeneemt. Het is belangrijk dat wordt geopteerd voor een infrastructuur vlak bij de woongelegenheid, vlak bij de woonkernen van onze gemeenten. De commissie heeft in hoofddorde aanvaard dat de infrastructuur die in aanmerking komt om als sportcentrum te worden erkend binnen de grenzen van de gemeente moet aanwezig zijn.

Wij waren ons bewust dat in bepaalde steden moeilijkheden konden ontstaan. inzake de **open-**

luchtinfrastructuur. Hier moeten wij rekening houden met de bestaande situatie, alhoewel dit ons niet kan beletten volgende bedenking te maken.

Wanneer wij er willen toe komen onze steden meer leefbaar te maken, dan zullen wij nieuwe open ruimten en groene ruimten moeten creëren. Wij gaan ermee akkoord dat zulks belangrijke onkosten voor gevolg zal hebben en dat een voetbalveld in een stad aanbrengen meer zal kosten dan een voetbalveld in een landbouwzone. Wij mogen nochtans niet vergeten dat het om de mensen gaat die in de stad wonen en zij van deze faciliteiten niet mogen verstoken blijven precies omdat zij in de stad wonen. Ik durf doen opmerken dat de steden uit het volbouwen van hun grondgebied **belangrijke** inkomsten hebben geput, die nu in omgekeerde zin kunnen aangewend worden voor het scheppen van meer ruimte, van meer **ademgelegenheid** binnen de eigen omgeving voor de mensen die deze stad bewonen.

Ik wil dan ook aandringen opdat bij de uitvoering van dit decreet de Hoge Raad in zijn advies en de Minister in haar toepassing, op een eerder beperkende wijze gebruik zouden maken van de mogelijkheden die paragraaf van artikel 2 inzake de openluchtinfrastructuur biedt.

Het is immers bekend dat Vlaanderen behoort tot een van de meest verstedelijkte gewesten van Europa. Laten wij hopen dat ook door dit decreet enigermate aan deze situatie kan verholpen worden.

Alvorens tot eenstemmigheid te komen over de benaming van de beambten waarvoor toelagen zouden uitgetrokken worden, werd er heel wat over-en-weer gepraat. Welke naam zou men geven aan die functionarissen of ambtenaren ?

De commissie was het wel eens over wat van deze mensen verwacht werd. In de eerste plaats zouden ze dynamisch, beweeglijk en creatief moeten zijn ; in geen geval aan hun bureau gekluisterd zitten of overstelpt worden met administratieve technische taken. Het zouden beambten dienen te zijn van niveau 1, welke zouden betrokken worden bij het beleidsvoorbereidend en bij het beleidsbegeleidend werk. Deze functionaris zou iemand dienen te zijn die vóór alles instaat voor de promotie die voor de sport dient te worden gevoerd, iemand die ertoe in Staat is de mensen uit hun zetel en van achter hun TV-toestel te halen, iemand die de mensen aanzet en enthousiast maakt voor gezond bewegen en blij samenzijn.

Daarom werden wij het eens om de lange term „sportfunctionaris belast met de animatie” te gebruiken, dus iemand die er voor zorgt dat de zwem- en roeibaden, de voetbalvelden, de fietsen-wandelwegen voortdurend en intensief worden gebruikt.

Het is duidelijk dat dit geen „statisch” iemand

kan zijn. Het is eveneens duidelijk dat deze beleids mensen een specifieke voorbereiding op hun taak moeten krijgen evenals een permanente recyclage.

Het is wellicht wenselijk dat ook hier een samenspraak tot stand zou komen met de vormingsinstituten die zich bezig houden met de vorming van leraars in de lichamelijke opvoeding.

Ik zou er zelfs bijzonder willen op aandringen, dat, wat deze ambten betreft, er geen overleg tot stand zou komen met de universitaire instituten voor lichamelijke opvoeding en sport.

Tenslotte wil ik erop wijzen dat dit decreet een aanmoediging is, dat het in geen geval een beperking inhoudt tegenover het sportbeleid dat door sommige gemeenten reeds wordt gevoerd.

Heel wat gemeenten hebben immers nu reeds een sportdienst uitgebouwd met meerdere ambtenaren, bedienden en technisch personeel. Wij kunnen ze hiervoor enkel gelukwensen en vragen dat zij dit beleid zouden voortzetten.

Wij willen met dit decreet een hulpmiddel tot stand brengen opdat in alle gemeenten een dergelijk sportbeleid zou worden gevoerd; promotie en begeleiding via een gemeentelijke dienst of via een vereniging zonder winstoogmerk.

Tot besluit wil ik nog zeggen dat wij het tijdens de campagne voor de laatste gemeenteraadsverkiezingen vaak hebben meegemaakt hoe door vele kandidaten — en zij werden ook verkozen — duidelijk geopteerd werd voor twee concrete punten wat het sportbeleid betreft. Ten eerste, een gedecentraliseerde sportinfrastructuur, spel- en sportgelegenheid dicht bij de bevolking en, ten tweede, een sportdienst die in overleg en samen met de sportraden en sportverenigingen instaat voor het onderhoud en de programmatie, maar vooral voor de animatie van de bevolking.

Sportbeleid is welzijnsbeleid. De sportfunctionarissen zijn in elke gemeente bedoeld als promotoren voor het produkt „sport”.

De mensen meer kansen bieden tot wekelijkse, aangepaste, gezonde, actieve sportbeoefening in een gezellige sfeer is essentieel bijdragen tot hun geluk.

Hiertoe wil ook dit decreet bijdragen. Wij zullen het dan ook graag goedstemmen en dringen er tevens op aan, net als onze collega Van Elsen, dat het concrete werkelijkheid zou worden van 1 januari van volgend jaar af. **(Applaus bij de meeste leden).**

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord bij artikel 1 ?

Dan verklaar ik artikel 1 voor aangenomen.

Artikel 2

§ 1. Onder sportcentrum wordt verstaan een ge-

heel of een verzameling van gebouwen en openluchtinfrastructuur, gelegen op het grondgebied van de gemeente, dat tot doel heeft :

1. de ter beschikking stelling van ruimte voor de sportbeoefening in al zijn vormen en voor alle bevolkingsgroepen ;
2. het bestendig trefpunt te zijn van de verschillende uitingen en vormen van het sportbeoefenen in zijn meest ruime betekenis ;
3. het bevorderen van de sportbeoefening in al zijn verscheidenheid en de aanpassing aan de veranderende behoeften te verzekeren ;
4. het sociaal karakter en de samenwerking tussen alle bevolkingsgroepen van het betrokken gebied te bevorderen.

§ 2. Openluchtinfrastructuur gelegen buiten het grondgebied van de gemeente, kan door de Minister, na advies van de Nederlandstalige Afdeling van de Hoge Raad voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Openluchtlevens, aangezien worden als deel uitmakend van het sportcentrum.

Aangenomen.

Artikel 3

§ 1. De sportcentra worden erkend door de Minister die de Nederlandse Cultuur tot zijn bevoegdheid heeft, na advies van de Nederlandstalige Afdeling van de Hoge Raad voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Openluchtlevens.

§ 2. De Minister kan de erkenning intrekken na advies van de Nederlandse Afdeling van de Hoge Raad voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Openluchtlevens.

Aangenomen.

Artikel 4

Om erkend te worden en te blijven, dient het sportcentrum aan de volgende voorwaarden te voldoen :

1. De inrichtende overheid moet de gemeente zijn ;
2. de inrichtende overheid moet het volledige eigendoms- of genotsrecht bezitten van de gebouwen en de openluchtinfrastructuur die het sportcentrum uitmaken ;
3. bovendien dient het sportcentrum te worden beheerd door :
 - a) hetzij de inrichtende overheid bijgestaan door een Raad van Bestuur die samengesteld is voor de ene helft uit vertegenwoordigers van de inrichtende overheid, volgens het evenredige stelsel, en voor de andere helft uit leden afgevaardigd door de door de gemeente erkende sportraad.

De Raad van Bestuur, is binnen de perken van de begroting gesteld en na goedkeuring van

elke uitgave door de inrichtende overheid, bevoegd voor de programmatie en sportieve inhoud van de eigen activiteiten van het sportcentrum.

b) hetzij een vereniging zonder winstoogmerk waaraan door de inrichtende overheid het beheer over het sportcentrum bij overeenkomst wordt toevertrouwd.

In dit geval moeten de statuten van de vereniging zonder winstoogmerk bepalen dat zij, in elk van de statutaire organen, bestaat voor de helft uit leden afgevaardigd door de inrichtende overheid volgens het evenredig stelsel en voor de andere helft uit leden afgevaardigd door de door de gemeente erkende sportraad.

Aangenomen.

Artikel 5

§ 1. Om in aanmerking te komen voor een weddetoelage voor een sportfunctionaris belast met de animatie moet het erkend gemeentelijk sportcentrum minimum bevatten :

1. een overdekt zwembad van minimum 96 m² wateroppervlakte ;
2. een sporthal van minimum 480 m² speloppervlakte ;
3. vier openluchtsportvelden, bespeelbaar volgens de officiële reglementen van de desbetreffende nationale sportfederaties.

§ 2. Deze gemeentelijke sportinfrastructuur moet daarenboven voor de drie sportvoorzieningen samen, 25 procent bedragen van de vereiste oppervlakte, berekend volgens de volgende normen :

1. voor zwembaden : 0,012 m² wateroppervlakte per inwoner ;
2. voor sporthallen : 0,12 m² netto speloppervlakte per inwoner ;
3. voor openluchtinfrastructuur : 3 m² netto speloppervlakte per inwoner.

§ 3. De Koning bepaalt de verdere voorwaarden waaraan het gemeentelijk sportcentrum moet voldoen.

Aangenomen.

Artikel 6

Volgens het inwonersaantal worden de door de gemeente erkende sportcentra door de Minister die de Nederlandse Cultuur tot zijn bevoegdheid heeft ingedeeld in drie categorieën :

1. categorie A meer dan 100.000 inwoners.
2. categorie B van 20.000 tot 100.000 inwoners.
3. categorie C van 0 tot 20.000 inwoners.

Aangenomen.

Artikel 7

Het Rijk neemt dat gedeelte van de weddetoelagen van de sportfunctionarissen belast met de animatie ten laste, dat overeenstemt met de hoeveelheid sportinfrastructuur berekend volgens de in artikel 5, § 2 voorziene normen, voor :

1. 3 sportfunctionarissen belast met de animatie voor de gemeenten van categorie A.
2. 2 sportfunctionarissen belast met de animatie voor de gemeenten van categorie B.
3. 1 sportfunctionaris belast met de animatie voor de gemeenten van categorie C.

De weddetoelagen worden uitbetaald aan de inrichtende overheid.

De sportcentra worden door het Rijk geïnspecteerd.

Aangenomen.

Artikel 8 wordt teruggezonden naar de Commissie.

Artikel 9

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1977.

Aangenomen.

DE VOURZITTER : Er zal over artikel 8 en over het geheel van het voorstel van decreet gedurende de volgende openbare vergadering worden gestemd.

VRAAG OM UITLEG (R.v.O. 49)

Vraag om uitleg van de heer W. Geldolf tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de misleidende voorstellingswijze in de TV-uitzending van het BRT-programma Panorama van 23 september 1976 over „Rechtse groeperingen in België”.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer W. Geldolf tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de misleidende voorstellingswijze in de TV-uitzending van het BRT-programma Panorama van 23 september 1976 over „Rechtse groeperingen in België”.

De heer Geldolf heeft het woord.

DE HEER W. GELDOLF (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik zou willen beginnen met de rechtzetting van de libellering van de vraag die op de agenda staat. Deze luidt als volgt op de agenda „.....” over de misleidende voorstellingswijze in de TV-uitzending van het BRT-programma Panorama enz.. ..“.

Zo heb ik het niet geformuleerd en ik meen dat die nuancering wel van belang is. Mijn vraag was : „... met betrekking tot de maatregelen die men genomen heeft of zich voorneemt te nemen om de deontologische vergissingen zoals ze werden begaan in het Panoramaprogramma van 23 september 1976 te vermijden”.

Tweede punt : de stellingen die ik zou wensen naar voren te brengen zijn : het in twijfel trekken van historische feiten, het niet-relativeren van verklaringen van de geïnterviewden, het verlenen van onrechtstreekse propaganda — en ik leg wel degelijk de nadruk op „onrechtstreekse” omdat bij een eerste rondzending door de Cultuurraad daar een fout werd begaan — het eenzijdige alluderen op de gemeenteraadsverkiezingen enkele weken vóór deze verkiezingen en de ongenueanceerde en geen kans voor repliek gevende aanvallen tegen de linkerzijde.

Ik zou vooraf ook wensen te zeggen dat ik het programma de avond van de uitzending zelf niet gezien heb, maar ingevolge de vele telefonische en schriftelijke reacties uit de meest diverse milieus heb ik gevraagd de film te zien vertonen in de BRT-commissie van de Cultuurraad.

Ondanks formele toezegging in die commissiezitting dat de uitgeschreven tekst zou bezorgd worden aan alle leden van de commissie heb ik vrijdag met alle macht moeten aandringen om hem te krijgen. Ik vrees dus dat de andere leden van de B.R.T.-commissie deze tekst niet gekregen hebben.

De tekst in kwestie omvat een vijftiental bladzijden. Er werd mij ook gezegd dat deze tekst vooraf moest worden overgemaakt ter inzage aan de Minister. Dit is blijkbaar gebeurd. Ik zou dus ook willen dat men mij uitleg verstrekt over het feit waarom in die tekst bepaalde passussen verdwenen zijn die nochtans wel voorkomen in de bij de films horende klankband zoals wij hem in de betrokken commissie gehoord hebben.

Verder zou ik willen zeggen dat ik in algemene zin niets heb tegen programma's van het genre Panorama en dat wij zelfs van mening zijn dat er uiterst interessante uitzendingen in dit genre geweest zijn.

Het is evenmin onze bedoeling om een medewerker van de B.R.T. te viseren. In het geval in casu twijfelen we zelfs niet aan de goede intenties van betrokkene, wat niet belet dat deontologische fouten werden begaan.

Wel stellen wij vooraf de vraag hoe dergelijke programma's in het algemeen tot stand komen ?

Wie de onderwerpen aanduidt en op grond van welke criteria van belangrijkheid, belangstelling of dringendheid dit gebeurt.

Nu kom ik tot het eerste punt het in twijfeltrekken

van historische feiten. Ik baseer mij op de tekst zoals hij mij werd overgemaakt. Op bladzijde 9 lees ik de volgende vraag van de journalist : „Dus er zijn in het nationaal socialisme verscheidene punten waar u zich kan akkoord verklaren ?” Antwoord van de geïnterviewde : „Absoluut, de meeste, de meeste. Ik ben er heilig van overtuigd, ik alleen tenslotte niet, dat Adolf Hitler dus in Europa werkelijk de mening was toegedaan van er een oprechte vrede te brengen”.

Eerste bemerking die ik maak : wanneer iets dergelijks naar voren komt, zou het minimum toch zijn dat men dat relativeert door daar een aantal zaken in beeld te brengen die aantonen dat de werkelijkheid wel het tegenovergestelde was.

De vraag van de journalist gaat verder : „Zou u een nationaal socialistische Staat in België toelaten ?”.

Antwoord van de geïnterviewde : „Inderdaad, als we dus moeten kiezen tussen het marxistische systeem en het kapitalisme, dan denk ik wel dat het nationaal socialisme de gulden middenweg is”.

Ik geloof dat ten overstaan van jonge kijkers dit ten zeerste misleidend is en dat men dus best zou doen van ook op dergelijke uitingen te reageren.

Maar dan komt iets meer fundamenteel. Bladzijde 14-15 vraagt de journalist : „Ja, nu zou je kunnen zeggen, als je dus de geschiedenisboeken er op naslaat, dat het nationaal socialisme weinig heil heeft gebracht in Europa”. Ik leg de nadruk op dat „zou je kunnen zeggen”.

Antwoord van de geïnterviewde : „Het nationaal socialisme heeft weinig heil voortgebracht omdat het de oorlog verloren heeft. En wie de oorlog verliest is altijd de slechte”.

Vraag van de journalist : „Een vraag die rijst, namelijk, voor wie zichzelf erfgenaam van het nationaal socialisme noemt, men zit daar met, gelooft men of gelooft men het niet, die zes miljoen die in concentratiekampen omgebracht zijn. Hoe staat u tegenover die bewering ?”

Antwoord van de geïnterviewde : „De cijfers zijn vals, maar over de cijfers gaat het niet. Alleen maar heeft het Duitse volk zichzelf willen verdedigen door de joden die niet vrijwillig of goedschiks Duitsland wilden verlaten, ze dan maar weg te werken.”

Eerste bemerking : hier is uit de tekst een woord verdwenen dat wel in het T.V.-programma werd gezegd : „kwaadschiks weg te werken”. Waarom heeft men censuur op die tekst toegebracht ?

Maar de fundamentele bemerking is natuurlijk wat in een dergelijke formulering de woorden komen doen : „Nu zou je kunnen zeggen.. .” en vooral dan het woord : „bewering”.

Waarom, tenslotte, na de vreselijke laatste uitlating van de geïnterviewde geen enkele rechtzetting, maar iets dat bijna als een intimidatie klinkt, want dan komt de zogezegde commentaar van de journalist (in feite geen commentaar op het vorige, want het gaat over een totaal ander feit): „Wolfsangel heeft al via advertenties meegedeeld dat het zich ter beschikking houdt om af te rekenen met lastige Marxisten. Laten die het zich voor gezegd houden want Wolfsangel is vast besloten de macht te grijpen.”

Tot daar het eerste punt — het in twijfel trekken van historische feiten. Dan kom ik tot het tweede: het eenzijdig alluderen op gemeenteraadsverkiezingen enkele weken vóór die verkiezingen en de ongenueanceerde, geen kans tot repliek gevende aanvallen en insinuaties tegen de linkerzijde.

Laten wij herhalen dat duidelijk afgesproken was dat vóór de verkiezingen er wel speciale programma's doorgingen, maar in gedoseerde verhoudingen en dat anderzijds vanaf een gegeven moment de ministers zich zelfs hebben teruggetrokken van het scherm om zoals ze het noemden „niet aan beïnvloeding te doen”. Dat was toch de stelling.

En juist twee weken vóór die verkiezingen krijgen wij dan dit programma waarin allerlei zaken voorkomen die rechtstreeks doelen op die verkiezingen en wél aan beïnvloeding doen.

Het eerste was dan dat 'men een geïnterviewde laat zeggen: „De verkiezingen van zondag 10 oktober..” — en dan staan er drie puntjes in de tekst. Maar in werkelijkheid komt dan op het scherm voor: arrondissement Antwerpen. Waarom dat arrondissement Antwerpen uit de tekst verdwenen is was natuurlijk omdat de V.M.O.-instructies die volgden ten overstaan van de propaganda van de Volksunie alleen geldend waren voor het arrondissement Antwerpen. Het is dus de derde keer dat ik vaststel dat men uit de uitgeschreven tekst woorden heeft weggelaten ten overstaan van deze die de commissie gehoord heeft.

En dan volgt: „Iedere militant, ieder lid heeft tot plicht elk communistisch aanplakbiljet te verwijderen. Of het van Amada is of van de K.P., of het is eender welk linkse, uiterst linkse organisatie, het moet dus overal verwijderd worden.”

Het is mij om het even om welke organisatie het hier gaat. Ik stel alleen vast dat dit een beïnvloeding is van het kiezerskorps en dat men dus best dergelijke dingen had weggelaten enkele weken vóór de verkiezingen.

Op een moment trouwens dat grote sociale organisaties weinig of strikt beperkt in de tijd aan bod komen in de massamedia en alles dat met geboorteregeling te maken heeft scherp onder de loupe bekeken wordt, krijgt iemand de kans het volgende te zeggen: (blz. 4)

Vraag van de journalist: „Er zijn dus duidelijk een hele hoop verschillen. Maar er moet toch ook een gemeenschappelijk hoedje zijn waaronder je alle rechtse bewegingen kan vangen?”

Antwoord van de geïnterviewde: „**Anti-progressief** in de zin dat ze gekant zijn tegen bijvoorbeeld de activiteit van de vakbonden, vooral de politieke activiteit van de vakbonden. Ze zijn dus niet a priori, zeggen ze, tegen vakbonden. Ze zijn wel tegen politieke vakbonden. Ze zijn dus voor het depolitiseren van de vakbonden. Ze zijn niet tegen staking, maar ze zijn tegen politieke stakingen.

En ze zijn ook tegen een hele reeks maatregelen, in de zin van liberalisering, die door regeringen worden genomen soms, of die in ieder geval door linkse groeperingen worden voorgestaan. Ik denk dat alle uiterst rechtse groeperingen het er over eens zijn dat abortus bijvoorbeeld niet moet gelegaliseerd worden, dat vrouwenemancipatie overbodig is, dat liberalisering in de opvoeding niet nodig is.”

Ik citeer de tekst letterlijk. Vlak voor de verkiezingen volgt dan ook nog deze aanval op de B.S.P.:

„Ik zou kunnen zeggen waarom vereenzelvigt men „Were Di” dan met het nationaal socialisme als men andere groeperingen, bijvoorbeeld de B.S.P., waar oud-communisten in staan, niet vereenzelvigt met Stalin.”

Tot zover dit festival van anti-linkse uitlatingen.

En ik laat aan anderen de gelegenheid om te zeggen dat zij ook van hun kant niet gelukkig waren met bepaalde voorstellingen. Want wanneer er in de commissie eensgezindheid bestond dan was dat natuurlijk om uiteenlopende redenen. Maar het ging toch om fundamentele beschouwingen van deontologische aard.

Volgende punt: ik dacht dat het de rol en de taak van de B.R.T. was van 's lands instellingen zoals zij bestaan op dit ogenblik ten minste te doen eerbiedigen, en zeker niet van die af te breken.

Wat krijgen wij dan te zien en te horen in verband met de eerbiediging van onze Grondwet en onze wetgeving?

Vraag van de journalist: „U is duidelijk nog altijd tegen de Belgische Staat?”

Antwoord van de geïnterviewde: „Wij beschouwen de Belgische Staat als iets dat moet verdwijnen, als iets dat nefast is. En wij veroordelen ieder Belgisch compromis, omdat ieder Belgisch compromis steeds uitvalt ten nadele van onze Vlaamse gemeenschap hier.”

Nog een ander feit in tegenspraak met de geest van de B.R.T.-statuten en de wetten van het Belgische volk.

Ben geïnterviewde verklaart: „Wel, hier zijn hele

volkeren die zich als Belgen voordoen, die met een Belgisch paspoort in hun zak lopen, maar die van zichzelf heel goed weten dat zij een andere nationaliteit hebben”.

Ik stel mij de vraag zijn voortaan Belgen door naturalisatie minder waard of van een andere categorie ?

Op dinsdag 5 oktober 1976 heeft de Commissie voor radio en T.V. van de Cultuurraad de film in kwestie, op ons verzoek, bekeken, zoals de Vaste Commissie van de B.R.T. dit de dag tevoren had gedaan. De aanwezigheid van de voorzitter van de beheerraad van de B.R.T. en van de directeur-generaal van de B.R.T. op deze vergadering van de betrokken commissie was belangrijk. Ze hebben zich kunnen vergewissen van de unaniem negatieve reacties van de leden van de commissie.

Het maakte ook een rechtstreekse dialoog met de B.R.T.-top mogelijk.

Voorzitter en directeur-generaal kwamen zelfs met voorstellen die ons nogal geïmproviseerd aandeden en die wij geenszins kunnen bijtreden.

Waarop kwamen die voorstellen neer ?

De Panorama-uitzendingen zouden in het vervolg 24 uur vooraf moeten klaar zijn. Onderwerpen die niet aan de actualiteit gebonden zijn moeten gekeurd alvorens uitgezonden te worden. Verder werden een vergadering met de journalisten en binnen de maand een persconferentie in het vooruitzicht gesteld. Het weze ons toegelaten duidelijk te stellen dat dat niet de oplossing kan zijn.

Waar het op neerkomt is een grondige mentaliteitsverandering die niet met dwang of censuur of repressieve maatregelen kan bekomen worden.

Vóór alles zouden **ééns** en voor altijd, welke ook de nieuwe omroepstructuren gaan worden, een aantal principes dienen vastgelegd :

Ten eerste, in de topstructuren en zeker in de informatiesector moeten de ideologieën evenwichtig aan bod komen door de aanwezigheid van mensen met een brede, niet enggeestige maar verdraagzame kijk.

Bij gebrek aan absolute objectiviteit, kan dan uit het sereen naast mekaar werken van verdraagzame subjectiviteiten meer relatieve objectiviteit groeien. Ten tweede, het belangrijke, het wezenlijke, het werkelijk representatieve moet de voorrang hebben op het minuscule, het louter afwijkende, het negatieve om het negatieve. Dat alles mag maatschappijkritiek niet uitsluiten, wel integendeel.

Ten derde, bij het aansnijden van delicate onderwerpen moet met grote omzichtigheid te werk gegaan. Ook indien het aanleggen van vaste normen onmogelijk blijkt, dan moet toch kunnen gesteund op degelijk gevormde mensen die het zich tot plicht achten in hun poging tot objectiviteit tot

het uiterste te gaan en steeds en altijd relativieren waar mogelijk.

Het bewijs dat het anders kan is er. We zullen geen namen noemen. Maar er zijn vele en bekwame mensen op de B.R.T. zowel op radio als op televisie, die het anders kunnen en doen. Niet de hardheid of het ad rem-zijn van een interview zijn fout. Integendeel, maar wel het niet relativieren van bepaalde uitspraken, het niet terugbrengen tot zijn werkelijke proporties van bepaalde fenomenen.

Houdt men bij bepaalde uitzendingen zoals deze ook wel voldoende rekening met het feit dat de kijker die later of midden in het programma inschakelt op bepaalde momenten, even dient herinnerd aan de totaal-context ? Ook daarom is relativieren nodig.

Graag zien we het antwoord van mevrouw de Minister tegemoet. (**Applaus bij de leden van de B.S. P.**)

DE VOORZITTER : ‘De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de vraag om uitleg van de heer Geldolf geeft mij de gelegenheid de Cultuurraad mededeling te geven van de reactie van de hoogste leiding van de B.R.T., d.w.z. de Raad van Beheer en de Directeur-Generaal, na een grondig onderzoek van de televisie-uitzending over „Rechtse groeperingen in Vlaanderen”. Dit onderzoek heeft aanleiding gegeven tot een reeks maatregelen die de Raad van Beheer de directie heeft opgelegd.

Op maandag 6 oktober heeft de Vaste Commissie van de Raad van Beheer het gewraakte programma besproken. De genoemde **Panorama-uitzending** van 23 september heeft bovendien het voorwerp uitgemaakt van een ernstig onderzoek in het bestuurscollege, dat is samengesteld uit de directeur-generaal, de programmadirecteurs en de bestuursdirecteur van de **B.R.T.**

Zowel de Vaste Commissie als het Bestuurscollege hebben de kritiek onderschreven, waarvan dit programma het voorwerp is geweest.

In deze kritiek heeft men vastgesteld dat de journalist van het programma op een uiterst slordige wijze verwaarloosd heeft de term „uiterst rechts” van „rechts” te onderscheiden. Beide termen bleven doorlopend vermengd. Hij heeft bovendien verwaarloosd om het onderwerp van de uitzending in zijn historische **context** te situeren : met name werd geen of weinig aandacht besteed aan

het klimaat en aan de omgeving waaruit deze groepen zijn voortgekomen.

Nergens werd getracht een contra-geluid te laten horen tegen de vele gratuite uitspraken van de geïnterviewden. Het was overigens vanwege de maker van het programma een deontologische fout en hoogst oncorrect om in dat verband gebruik te maken van een reeds twee jaar oud interview met een senator afgenomen in een totaal andere samenhang. Het werd verder ontactisch genoemd om vanwege de journalist het historische feit van de 6 miljoen slachtoffers der concentratiekampen als een „bewering” voor te stellen, ook al had de journalist dan de intentie hiermede een reactie van de geïnterviewden uit te lokken.

De Vaste Commissie en de Directie hebben uit dit incident de besluiten getrokken die noodzakelijk waren en maatregelen genomen, waarvan ik straks melding zal maken.

Maar vooraf geloof ik dat het onjuist zou zijn aan te nemen dat het de bedoeling was van de makers van het programma om aan de „uiterst rechtse groeperingen in Vlaanderen” een soort speciale tribune te bezorgen om hun theorieën en ideologieën te propageren.

Wij mogen wel aannemen dat juist het tegendeel in de bedoeling lag. Het programma werd door de maker geconcipieerd als een „blikopener” op de gebeurtenissen rond deze kleine maar actieve groepjes die zich zowel links als rechts van de democratie, hier als in het buitenland, bewegen.

Voor een kritische kijker zou zo'n programma als een heilzame waarschuwing moeten overgekomen zijn. Het relativeren van het bestaan van deze lieden op zichzelf is reeds een bijdrage tot een gezonde bewustmaking van de bevolking, die steeds op haar hoede moet blijven voor dergelijke uitwassen in de maatschappij.

Het verwijt van de Raad van Beheer en het Bestuurscollege tegenover het programma, ligt juist in de weinig genuanceerde en weinig vakkundige wijze waarop het programma werd gemaakt. Het feit met name dat elk „tegeluid” vanwege de maker van de uitzending achterwege bleef, was voornamelijk tegenover minder geïnformeerde en voornamelijk jonge kijkers een ernstige tekortkoming. De maker heeft op deze wijze zijn doel niet bereikt, maar liep bovendien het gevaar dat een aantal kijkers, die niets of zeer weinig van deze periode van de hedendaagse geschiedenis af weten daarom ook wel eens gemakkelijk onder de **bekoring** komen van deze extreme theorieën, geen duidelijk historische **context** hadden om zich van deze theorieën af te zetten. Maar men moet ook de jongeren niet zo onderschatten dat zij door de uitspraken van sommige geïnterviewden nu werkelijk in de ban zouden geraakt zijn van hun theorieën. Immers, deze geïnterviewden hebben zich

op het scherm wel in hun ware gedaante getoond. De ogen van de meeste kijkers zullen toch wel open gegaan zijn voor het gevaar dat onze democratie van die kant bedreigt.

De Raad van Beheer is van mening dat de Omroep ook tot taak heeft om soortgelijke onderwerpen voor de kijker te brengen. Het is echter duidelijk dat dergelijke belangrijke, wat moeilijke vraagstukken op een meer zorgvuldige wijze moeten voorbereid worden, dan ene gewone kroniek in Panorama.

De Raad van Beheer heeft betreurd dat dit programma, als tegenhanger van ene vroegere uitzending gewijd aan uiterst linkse organisaties, zo weinig objectief is overgekomen.

N.a.v. dit incident zou ik alle democratische **informatiebrengers** en **opinievormers** willen aanzetten tot een grotere verdraagzaamheid en respect voor ieders mening. Het treft mij steeds meer hoe weinig tolerant sommige strekkingen zich de laatste tijd gedragen, ook zelfs dezen die spreken in naam van de democratie. Een democraat is niet per se tegen het gezag gericht — denken we — of tegen de Staat of tegen de Kerk. Het zijn de gezagsuitwassen die te veroordelen zijn en die kunnen zich helaas bevinden zowel uiterst rechts als uiterst links. Een grotere sereniteit en objectiviteit is hier op haar plaats.

Wat de maatregelen van de Raad van Beheer betreft m.b.t. de gewraakte uitzending kan ik u het volgende meedelen.

Reeds verschillende maanden heeft de Raad van Beheer de deontologische regels van de journalisten in studie genomen. Deze deontologische regels werden door de Raad van Beheer met commentaar voorzien ten gerieve van de journalisten.

Ik zal de bevoegde commissie van de Cultuurraad in het bezit stellen van deze teksten. De B.R.T. zal bovendien deze journalistieke handleiding tijdens een persconferentie bekendmaken.

Met betrekking tot de gewraakte uitzending werden de directeur-generaal en de **bestuursdirecteur** gelast de bedenkingen van de beheersorganen aan de journalisten mede te delen.

De B.R.T. heeft bovendien besloten tot een nieuwe procedure m.b.t. de uitzending van die programma's die niet gebonden zijn aan de dringende dagelijkse actualiteit.

Deze programma's zullen maar worden uitgezonden nadat ze vooraf grondig zijn gekeurd door de verantwoordelijke beambte en eventueel bijgewerkt.

De B.R.T. hoopt met deze maatregel het gevaar te ontwijken dat dergelijke programma's pas klaar komen vlak vóór de uitzending en op een ogenblik dat zij reeds geprogrammeerd zijn. In de toekomst zal bovendien uiterst zorgvuldig worden

toegezien op de programmatie van programma's in de voorbereidende periode van de verkiezingen en die op rechtstreekse of op zijdelingse wijze met de binnenlandse politiek verband houden.

Tenslotte heeft de Raad van Beheer maatregelen genomen opdat soortgelijke programma's op een meer wetenschappelijk verantwoorde wijze zouden worden gemaakt.

Naar aanleiding van de bespreking van het nieuwe statuut van de Nederlandse Uitzendingen van Radio en Televisie zal de commissie zich, o.m. aan de hand van richtlijnen en commentaar i.v.m. de objectiviteit van het nieuws, verder kunnen beraden over de beveiliging van de objectiviteit van de nieuws- en informatieuitzendingen.

Wat betreft enkele opmerkingen die door de interpellant daarjuist werden naar voren gebracht :

Ten eerste, het ronddelen van de tekst aan de leden van de Commissie kon natuurlijk zeer gemakkelijk gebeuren, maar wij zijn niet in kennis gesteld van deze vraag van de Commissie.

Wat het wegvallen betreft van bepaalde passussen uit de tekst zijn wij volledig onwetend. We weten niet dat dit zou gebeurd zijn. Wij zullen een onderzoek laten instellen naar het waar en het hoe van deze weglatingen.

DE VOORZITTER : De heer Walt Niel heeft het woord.

DE HEER L. WALTNIEL (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, graag wil ik te dezer gelegenheid nogmaals beklemtonen wat de liberale opinie denkt over de nieuwsverstrekking door en de monopoliepositie van de B.R.T.

Wij betwisten niet dat vele informatieve reportages blijk geven van een onmiskenbare kwaliteit. Bovendien mag eveneens worden gesteld dat het hier behandelde thema het publiek geenszins moet worden onthouden. Zonder ons uit te spreken over het al dan niet opzettelijke duwen voor of tegen een bepaalde politieke visie, menen we dat de nieuwsmedia het bestaan van rechtse groeperingen niet kunnen of mogen verzwijgen. In een democratisch bestel hebben deze media trouwens de plicht ons te informeren over alle politieke **tendenzen** en zeker over diegene welke ons systeem verwerpen.

Iedereen heeft het recht zijn oordeel te kunnen vellen over het denkpatroon van rechts en uiterst rechts evenzeer als over het denkpatroon van links en uiterst links.

Maar daar gaat het in feite allemaal niet om. Van welke zijde men deze problematiek benadert, moet men toch aanvaarden dat de personeelsleden van

de B.R.T.-nieuwsdiensten geen journalisten zijn in de strikte zin van het woord. Als werknemers van een overheidsinstelling met daarenboven nog een monopoliepositie, zijn zij ambtenaren, noch min, noch meer. Zolang het geen werknemers betreft in een vrije pers, kunnen we ze onmogelijk „echte” journalisten noemen.

Meer nog. Informatie maakt slechts een onderdeel uit van de opdracht die de B.R.T. zich stelt in haar huidig statuut. In deze vorm mag het B.R.T.-nieuws niet verder reiken dan de strikte, zo objectief mogelijke mededeling van nieuwsfeiten. Wanneer er toch commentaar geleverd wordt, dan moet die komen van alle betrokken groepen. Subjectiviteit blijft uit den boze voor de B.R.T.-redacteers.

Bij het handhaven van het overheidsmonopolie inzake audio-visuele communicatiemiddelen, kan men zelfs bezwaarlijk plaats voorzien voor duiding.

Want duidingsprogramma's kunnen de subjectieve benadering door de B.R.T.-nieuwsredacteers of journalisten van de vrije pers, niet ontlopen. Immers vorming, opinie, ideologisch-filosofisch engagement, talent en gemoed kennen een verschillende gaardheid bij elk individu. Dus zeker bij de nieuwsverwerkers en -lezers op onze radio en T.V.

Ik herhaal : een democratische en pluralistische samenleving kan niet zonder een kritische pers die zich als een soort geweten aandient. Zulke pers mag en moet de waarheid zoeken, omwille van de geloofwaardigheid van ons systeem en daartoe kan zij niet verder zonder „investigative information”.

Door de monopoliepositie van dit staatsmedium geldt voor hen alleen de „facts are sacred” en niet de „comment is free”. Wil men duiding, nadere informatie en meer creatieve en dus subjectieve benadering — en daarmee bedoelen wij allerminst iets pejoratief — dan moeten wij van de B.R.T.-redacteers volwaardige journalisten maken. Daartoe behoeven wij een afzwakking van de B.R.T.-monopoliepositie en éénrichtingsverkeer door de zendgemachtigde verenigingen. Het ligt voor de hand dat het huidige systeem niemand voldoening schenkt, ook de B.R.T.-redacteers niet. Wanneer men ons informatie aanbiedt vragen wij duidelijkheid. Daarom dringen wij nogmaals aan op een spoedige behandeling van het ontwerp van decreet houdende het B.R.T.-statuut waardoor, naar onze mening, een einde, of althans een begin van einde kan worden gesteld aan de heersende dubbelzinnigheid. (**Applaus bij de leden van de P.V.V.**)

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijn-

heer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik was helemaal niet zinnens het woord te nemen, maar de verbazing kan een mens ook wel eens op de tribune brengen. Mijn eerste verbazing is dit plotse bijeenkomen van de Commissie voor radio en televisie naar aanleiding van een uitzending waaraan ik niet een interpellatie zou hebben willen wijden. Toch wil ik eraan herinneren dat deze zelfde commissie vier jaar lang niet bijeenkwam toen de B.R.T. en het hele probleem van de informatie op de agenda stond.

Op een bank van de Volksunie : Zeer juist !

Mijn tweede verbazing is hoe de collega's van de PVV van deze interpellatie gebruik maken om nog maar eens te pleiten tegen de staatsradio.

Ik wens nog even een paar principes in herinnering te brengen en namens onze groep duidelijk te stellen.

De journalisten van een omroep zelfs al is dat een monopolieomroep, herleiden tot nieuwslezers is een grote aanslag op de vrijheid. De grootste democratie is deze die zich kan veroorloven de journalisten van de omroep te beschermen — en dat hebben zij soms nodig — en inderdaad te dwingen, door een gezamenlijke actie, tot een zo groot mogelijke objectieve informatie.

Mijn uiteenzetting beoogt niet te zeggen dat alles zo maar of goed is in de B.R.T. Lange tijd hebben wij aangedrongen — en door mijn initiatief van bijna vijf jaar terug — ons te bezinnen over de begrippen. Ook nu zijn deze begrippen weer niet duidelijk gehanteerd in het decreet — als informatie, nieuws, duiding en commentaar en dan te zien of wij vanuit deze begrippen een staatsradio — het is natuurlijk een zeer venijnig woord — zouden kunnen ombuigen tot een omroep waar de hele natie zich in vertegenwoordigd voelt, een omroep die dan aangevuld is, niet vervangen, met zendgemachtigde verenigingen — niet de journalisten herleiden tot nieuwslezers — maar inderdaad nu en dan aangevuld met programma's die uit onze eigen overtuiging zijn geboren.

Vandaag zou ik duidelijk willen stellen dat het niet ter gelegenheid van deze interpellatie is, waar ik geen woord wens aan toe te voegen, het niet naar aanleiding is van één of andere ongelukkige uitzending en het niet naar aanleiding is van vroeger gebeurde ingrepen op de vrijheid van journalisten, wij ons vandaag, namens onze fractie, laten zeggen dat dit de gelegenheid is om van de journalisten van de B.R.T. nieuwslezers te maken.

Het wezen u duidelijk gezegd. **(Applaus bij de leden van de Volksunie).**

DE HEER J. VAN EYNDE : Mijnheer de Voorzitter, ik wil mij niet uitspreken over de zaak die hier in behandeling is. De interventie van de heer

Coppieters noodzaakt mij evenwel, in mijn hoedanigheid van Voorzitter van de Commissie voor radio en televisie van de Cultuurraad, toch een paar woorden te zeggen.

Indien deze commissie gedurende lange tijd niet is bijeengekomen, dan is dit zeker niet de schuld van de Voorzitter die het recht heeft haar bijeen te roepen, maar dan is dit te wijten aan het feit dat het over verschillende ontwerpen van decreet ging en dat er, op verzoek van de Minister van Nederlandse Cultuur, die de Radio en Televisie onder haar bevoegdheid heeft, gevraagd werd te wachten tot het ontwerp van decreet, dat de Regering zich voornam in te dienen, zou zijn neergelegd.

Wij hebben daar inderdaad geruime tijd moeten op wachten.

DE HEER G. VAN IN : U is zo braaf mijnheer Van Eynde, we herkennen u niet meer !

DE HEER J. VAN EYNDE : Het is misschien omdat ik even in die zetel daarboven heb gezeten dat ik mij als Voorzitter aanstel.

Maar, dat is gebeurd met instemming van elkeen, van alle fracties die in de Commissie vertegenwoordigd waren en **(zich richtend tot de heer Kempinaire)**, mijnheer de oud- en nieuwbakken Staatssecretaris, onder andere ook met instemming van de heer Grootjans, die precies diegene was die een andersluidend ontwerp van decreet had ingediend. Men wijte dit dus aan het feit dat de Regering waarschijnlijk niet bij machte is geweest zich akkoord te stellen over een ontwerp van decreet zoals het nu is ingediend.

Mijnheer Coppieters, u moet Caesar geven wat aan Caesar toekomt en aan Jos Van Eynde niet weigeren wat Jos Van Eynde niet vraagt. **(Applaus bij de leden van de BSP).**

DE VOORZITTER : De heer Geldolf heeft het woord.

DE HEER W. GELDOLF **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, ik wens enkel te zeggen dat wij de Minister enerzijds dankbaar zijn voor het rechtzetten van een aantal feiten.

Wat de voorgestelde maatregelen betreft betreur ik echter dat het dezelfde zijn als deze die reeds door de voorzitter en de directeur-generaal van de Raad van Beheer werden aangekondigd in de betrokken commissievergadering en die niet die positieve maatregelen zijn die wij verwachten. Wij zijn wel van mening dat dit niet van de ene op de andere dag te realiseren is omdat het een werk van opvoedkundige aard en misschien een werk

van lange adem is, maar wij menen dat wij ons daar niet als dusdanig kunnen bij neerleggen.

Tijdens de commissievergadering, waar de heer Walt Niel bij mijn weten niet aanwezig was, werd wel gezegd dat het verder bewandelen van de gebruikte weg het gevaar inhield en dat men in de richting van de zendgemachtigde verenigingen zou evolueren. Mijn partij, die zoals u weet geen voorstander is van zendgemachtigde verenigingen, is van mening dat, om dat gevaar te vermijden, er dringend aan het probleem van de objectiviteit een oplossing dient gegeven. Daar kan ik dus de zienswijze van de heer Coppieters bijtreden. Wij denken ook niet dat de journalisten alleen nieuwslezers moeten worden, maar ik wens de heer Coppieters — die zopas gezegd heeft dat hij die uitzending geen interpellatie waard achtte — erop te wijzen dat dit niet de mening was van de leden van zijn partij die wel aanwezig waren op die commissievergadering, o.a. de heren Kuijpers en Jorissen. Integendeel, de heren Wim Jorissen en Kuijpers waren zelfs van oordeel dat uw partij een recht op rechtzetting diende te worden toegestaan daar haar ideologie zagezegd geschaad was. Wij hebben dan gezegd dat dit misschien voor een deel waar kon zijn, maar dat vele andere ideologieën, een gans volk en een groot deel van de Belgische bevolking in veel ergere mate schade hadden ondervonden. Voor het overige bestond er in de commissie unanimitieit over het feit dat er iets diende te gebeuren. Over hetgeen precies dient te gebeuren, mevrouw de Minister, houd ik het bij de voorstellen die wij hebben ingediend, voorstellen die wij van positieve en concrete aard achten en geen maatregelen van repressieve aard, waaraan wij in de B.R.T. al meer dan genoeg hebben.

DE VOORZITTER: Vraagt nog iemand het woord ?

(Neen)

Het incident is gesloten.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden.

DE VOORZITTER : Dames en heren, door de CVP-fractie wordt de volgende reeks wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden in verscheidene commissies van de Raad voorgesteld:

- in de Commissie voor samenwerking wordt de heer R. Hulpiau als vast lid vervangen door de heer J. Henckens en wordt de heer J. Henckens als plaatsvervangend lid vervangen door de heer R. Hulpiau ;

- in de Commissie voor het reglement wordt de heer K. Blanckaert als vast lid vervangen door de heer J. Henckens en wordt de heer L. Martens als plaatsvervangend lid vervangen door de heer K. Blanckaert ;
- in de Commissie voor de begroting worden de heren C. De Clercq, T. Declercq en P. De Vidts als vaste leden vervangen respectievelijk door de heren A. d'Alcantara, A. Diegenant en J. Lenssens, en wordt de heer J. Keuleers als plaatsvervangend lid vervangen door de heer R. Van Rampae ;
- in de Commissie voor buitenlands cultuurbeleid wordt de heer R. Gijs als vast lid vervangen door de heer R. Gheysen ;
- in de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium wordt de heer R. Lecluyse als vast lid vervangen door de heer M. Bode en wordt de heer M. Bode als plaatsvervangend lid vervangen door de heer A. Bourgeois ;
- in de Commissie van jeugdbeleid, permanente vorming en sport wordt de heer J. Vangeel voorgedragen als vast lid ter opvolging van mevrouw Verlact-Gevaert en wordt de heer J. Vangeel als plaatsvervangend lid vervangen door mejuffrouw G. Dielens ;
- in de Commissie voor onderwijs wordt de heer A. Deneir' als vast lid vervangen door de heer R. Gijs en wordt de heer C. Moors voorgedragen als vast lid ter opvolging van mevrouw Craeybeckx-Orij, terwijl de heer R. Van Rompaey als plaatsvervangend lid wordt vervangen door de heer D. Coens ;
- in de Commissie voor radio en TV wordt de heer P. De Keersmaeker als vast lid vervangen door de heer W. Martens en wordt de heer F. Swaelen als plaatsvervangend lid vervangen door de heer F. Vandamme ;
- in de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming wordt de heer A. Bertrand als vast lid vervangen door de heer A. Deneir en wordt de heer D. Coens als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw J. Peeraer.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming).**
Aldus is besloten.

REGELING DER WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, hiermee besluiten wij onze werkzaamheden voor vandaag. De volgende openbare vergadering heeft plaats op 16 november e.k.

Ik stel voor het bepalen van de agenda aan het Bureau en uw Voorzitter over te laten.

Is de Vergadering het daarmee eens ? (*Instemming*).

De vergadering wordt gesloten om 17.10 uur.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51)

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren G. Bergers, F. Boey, F. Colla, M. Coppieters, P. De Clercq, E. De Facq, P. De Vlies, A. Diegenant, E. Flamant, A. Kempinaire, W. Kuijpers, mevrouw N. Maes, de heren W. Persyn, E. Raskin, Leo Vanackere, F. Vandamme, R. Vandezande, J. Van Elewyck, C. Van Elsen en G. Van In.

VERZOEKSCHRIFTEN

Indiening en verzending

De volgende verzoekschriften werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

— Verzoekschrift van de Culturele Raad Asse betreffende de naamgeving voor gefusioneerde gemeenten — nr. 6 619754976).

Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.

— Verzoekschrift van Professor W. Pée c.s. betreffende steun aan het dialectonderzoek — nr. 5 (1975-1976).

Verzonden naar de Commissie voor de verzoekschriften.